

**Česká zemědělská univerzita v Praze**

**Provozně ekonomická fakulta**

**Katedra řízení**



**Diplomová práce**

**Společenská odpovědnost vysokých škol**

**Lucie Záhorová**

© 2024 ČZU v Praze



# ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Lucie Záhorová

Podnikání a administrativa

Název práce

**Společenská odpovědnost vysokých škol**

Název anglicky

**Social Responsibility of Universities**

---

## Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je komplexní zhodnocení společenské odpovědnosti vybraných veřejných vysokých škol na území České republiky a tvorba návrhu na zlepšení.

## Metodika

Práce bude vypracována pomocí vědeckých metod v níže uvedených krocích.

1. Formulace cílů a metodiky práce.
2. Syntéza výchozí znalostní báze.
5. Komparační analýza společenské odpovědnosti státních a veřejných vysokých škol v České republice.
4. Realizace kvantitativního výzkumu.
5. Agregace získaných poznatků a vlastní tvorba návrhů.
6. Formální dokončení práce.

## Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

## Klíčová slova

společenská odpovědnost univerzit, třetí role univerzit, sociální pilíř, environmentální pilíř, zájmové skupiny

---

## Doporučené zdroje informací

- JONES, David. Společensky odpovědné chování se firmám vyplácí. Praha: Management Press, 2014. ISBN 978-80-7261-269-7.
- KAŠPAROVÁ, Klára; KUNZ, Vilém. *Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4480-3.
- KUNZ, Vilém. Společenská odpovědnost firem. Praha: Grada, 2012. Expert (Grada). ISBN 9788024739830
- PAVLÍK, Marek; BĚLČÍK, Martin. *Společenská odpovědnost organizace : CSR v praxi a jak s ním dál*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3157-5.
- PUTNOVÁ, Anna a Pavel SEKNIČKA. *Etické řízení ve firmě: nástroje a metody: etický a sociální audit*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1621-3.
- RASCHE, Andreas, Mette MORSING a Jeremy MOON. *Corporate social responsibility: strategy, communication, governance*. New York: Cambridge University Press, 2017. ISBN 978-1-107-11487-6.
- TETŘEVOVÁ, Liběna. *Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví*. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0285-3.
- ZADRAŽILOVÁ, Dana. *Společenská odpovědnost podniků: transparentnost a etika podnikání*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice ekonomie. ISBN 9788074001925.

1906

---

## Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

## Vedoucí práce

Ing. Lucie Kvasničková Stanislavská, Ph.D.

## Garantující pracoviště

Katedra řízení

Elektronicky schváleno dne 28. 6. 2022

**prof. Ing. Ivana Tichá, Ph.D.**

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

**doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.**

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2024



## **Čestné prohlášení**

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Společenská odpovědnost vysokých škol“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2024

---

## **Poděkování**

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Lucii Kvasničkové Stanislavské, Ph. D. za trpělivost, poskytnutí námětů a cenných rad.

# Společenská odpovědnost vysokých škol

## Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na současný stav společenské odpovědnosti na vysokých školách v České republice. První část této práce řeší pojem společenské odpovědnosti, jeho definici a vývoj. Jsou zde vypsány důvody, výhody a rizika plnění principů společenské odpovědnosti organizacemi i vysokými školami. V závěru první části je také kapitola zabývající se současnou situací v rámci krize na Ukrajině a akcemi, které vysoké školy provedly na pomoc lidem zasaženým touto situací.

Ve druhé části práce je rozebráno dotazníkové šetření vyplněné studenty vybraných vysokých škol, které podává informace o povědomí a postoji těchto studentů vůči společenské odpovědnosti a vůči krokům, které jejich škola provedla v rámci pomoci Ukrajině. Tomuto šetření předchází zpracované strukturované rozhovory se zaměstnanci těchto škol, ve kterých jsou specifikovány akce a postoje probíraných vysokých škol z oblasti společenské odpovědnosti včetně provedených kroků související s krizí na Ukrajině. V poslední části práce jsou sepsány návrhy a doporučení pro vybrané školy ke zlepšení koncepce společenské odpovědnosti.

**Klíčová slova:** Společenská odpovědnost univerzit, CSR, sociální pilíř, enviromentální pilíř, triple bottom line, třetí role univerzit, zájmové skupiny

# Social Responsibility at Universities

## Abstract

The thesis focuses on the current state of social responsibility at universities in the Czech Republic. The first part of this thesis deals with the concept of social responsibility, its definition and development. It lists the reasons, benefits and risks of implementing the principles of social responsibility by organisations and universities. At the end of the first part there is also a chapter dealing with the current situation in the context of the crisis in Ukraine and the actions that universities have taken to help people affected by this situation.

The second part of the thesis discusses a questionnaire survey completed by students at selected universities, which provides information on the awareness and attitudes of these students towards social responsibility and the actions their school has taken to help Ukraine. This survey is preceded by elaborated structured interviews with the staff of these schools, in which the actions and attitudes of the discussed universities in the field of social responsibility are specified, including the steps taken related to the crisis in Ukraine. In the last part of the thesis, suggestions and recommendations for the selected schools to improve the concept of social responsibility are written.

**Keywords:** Social responsibility of universities, CSR, social pillar, environmental pillar, triple bottom line, third role of universities, interest groups

# Obsah

<b>1 Úvod.....</b>	<b>5</b>
<b>2 Cíl práce a metodika .....</b>	<b>6</b>
2.1 Cíl práce .....	6
2.2 Metodika .....	6
<b>3 Teoretická východiska .....</b>	<b>8</b>
3.1 Pojem společenská odpovědnost.....	8
3.2 Vznik a vývoj CSR.....	8
3.3 Přínosy a rizika společenské odpovědnosti.....	16
3.3.1 Přínosy společenské odpovědnosti .....	16
3.3.2 Kritika společenské odpovědnosti .....	18
3.4 Normy CSR v České republice .....	19
3.5 ISO 26000 .....	21
3.6 Školství v České republice .....	22
3.7 Krize na Ukrajině .....	23
<b>4 Vlastní práce.....</b>	<b>25</b>
4.1 Představení vybraných vysokých škol .....	25
4.1.1 Univerzita Karlova.....	25
4.1.2 Vysoká škola ekonomická .....	26
4.1.3 Česká zemědělská univerzita .....	27
4.2 Výstupy z výzkumu.....	27
4.2.1 Rozbor otázek rozhovoru se zaměstnanci vybraných vysokých škol včetně odpovědí .....	28
4.2.2 Rozbor otázek dotazníku pro studenty vybraných vysokých škol včetně odpovědí .....	34

<b>5</b>	<b>Výsledky a diskuse .....</b>	<b>50</b>
5.1	Shrnutí dotazníkového šetření.....	50
5.2	Zasazení výsledku výzkumu do problematiky CSR .....	52
5.3	Návrhy vedoucí ke zlepšení CSR.....	53
<b>6</b>	<b>Závěr.....</b>	<b>59</b>
<b>7</b>	<b>Seznam použitých zdrojů .....</b>	<b>61</b>
<b>8</b>	<b>Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....</b>	<b>68</b>
8.1	Seznam obrázků .....	68
8.2	Seznam tabulek .....	69
<b>Přílohy.....</b>		<b>70</b>

# 1 Úvod

Pojem společenská odpovědnost, nebo také CSR, je v dnešní době již neodmyslitelnou součástí organizací včetně škol. Společnost čím dál tím více dbá na důležitost udržitelnosti, ochrany životního prostředí, informovanosti ohledně klimatických změn a v současnosti také na důležitost pomoci sobě navzájem. Do zavádění konceptu společenské odpovědnosti se dnes již aktivně zapojují jak velké organizace, jako je například Evropská unie, tak i podnikatelé a jedinci po celém světě. Ač je společensky odpovědné chování čistě dobrovolné a není ukotveno žádným zákonem, tak čím dál tím více subjektů ctí jeho důležitost – Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy na tuto důležitost také upozorňuje.

Tato práce je zaměřená konkrétně na společenskou odpovědnost vysokých škol. Vzhledem k tomu, že právě vysoké školy mají možnost v rámci vzdělání šířit povědomí o problematice společenské odpovědnosti, tak mají mezi organizacemi speciální postavení, které se nazývá Třetí role vysokých škol. Tato role pojmenovává důležitost spolupráce mezi školami a ostatními organizacemi a přispívání svými vědeckými poznatky. Důležitost aktivit CSR byla globálně znázorněna současnou krizí na Ukrajině, při níž právě vysoké školy prokazují pozitivní aspekty společensky odpovědného chování.

## **2 Cíl práce a metodika**

### **2.1 Cíl práce**

Cílem diplomové práce je shrnutí problematiky společenské odpovědnosti a zhodnocení jejího současného stavu na vybraných veřejných školách v České republice s ohledem na ukrajinskou krizi. Jedním dílčím cílem je analýza přístupu jednotlivých škol ke společenské odpovědnosti a k dění na Ukrajině.

Druhým dílčím cílem pak je zhodnocení přístupu studentů ke společenské odpovědnosti obecně, jejich názor na to, jestli je společenská odpovědnost důležitá, zda je potřeba, aby vysoké školy provozovaly aktivity spojené se společenskou odpovědností a jaké kroky jejich škol v souvislosti s ukrajinskou krizí zaznamenali. Třetím dílčím cílem je ze získaných informací vytvořit doporučení pro vybrané vysoké školy vedoucí k rozvoji či zlepšení jejich společenské odpovědnosti.

### **2.2 Metodika**

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je zpracována pomocí analýzy teoretických východisek, konkrétně odborných písemných publikací a internetových článků českého i zahraničního původu. Výsledkem této analýzy je literární rešerše shrnující definici, vývoj a další podstatné informace z problematiky společenské odpovědnosti vysokých škol v České republice.

Praktická část je rozdělena na tři hlavní části. V první části jsou rozebrány strukturované rozhovory se zaměstnanci tří vybraných vysokých škol, jejichž otázky byly převzaty z dotazníku sestaveného Kvasničkovou Stanislavskou (2013). Dotazník byl modifikován přidáním možností souvisejících s krizí na Ukrajině. Zpracované odpovědi jsou metodou komparace porovnány mezi sebou. Dále jsou zde popsány tři vybrané vysoké školy, které jsou hlavním cílem výzkumu této práce.

Ve druhé části práce je obsažen vlastní kvantitativní výzkum, který byl proveden pomocí dotazníkového šetření. Dotazník byl vytvořen na internetovém portálu Survio a následně přes sociální síť Facebook rozeslán studentům třech vybraných vysokých škol v České



republice. Obsahem bylo 16 otázek, přičemž se většina z nich týkala problematiky společenské odpovědnosti – cílem tohoto výzkumu bylo tedy zjistit postoje, povědomí a názory studentů k tématu CSR svých vysokých škol. Do tohoto dotazníku byl také zařazen faktor krize na Ukrajině, tedy jak studenti vnímali provedené kroky jejich škol na pomoc Ukrajině. Výsledky tohoto šetření byly následně zpracovány, okomentovány a doplněny o přehledné obrázky.

Ve třetí části práce byly dle zjištěných informací sepsány návrhy na zlepšení společenské odpovědnosti vybraných vysokých škol.

## **3 Teoretická východiska**

### **3.1 Pojem společenská odpovědnost**

Podle Kašparové (2013) je společenskou odpovědnost či CSR (z anglického Corporate Social Responsibility) obecně poměrně těžké přesně definovat a vzhledem k neustupujícímu vývoji tohoto pojmu v tuto chvíli neexistuje jasně daná a všeobecně platná definice. Je tak dáno zejména dobrovolností využívání a nestriktně vymezených hranic.

Během následujících let dále vznikaly mnohé definice a popisy CSR, ale ať už se jedná o odpovědnost firem či vysokých škol, tak jedním z mnoha vysvětlení řešeného pojmu může být myšlenka, že společenská odpovědnost zobrazuje takové chování vedoucích i ostatních zaměstnanců podniku, které se řídí nejenom ekonomickými či technickými zájmy firmy a je zobrazeno ve všech činnostech podniku (Tetřevová a kol., 2017).

### **3.2 Vznik a vývoj CSR**

Zrod společenské odpovědnosti se dle Blažka (2005) často dává do souvislosti se zrodem společností samotných. Jedním z hlavních cílů firem je udržování konkurenceschopnosti, přičemž společenská odpovědnost může být v tomto směru velice nápomocná.

Za moment, kdy byla společenská odpovědnost vzata na vědomí, se považuje rok 1953, ve kterém Howard R. Bowen (1953) vydává svou knihu *Social Responsibilities of the Businessman*, a právě v této knize jako první uvedl termín CSR. Dle této publikace je dobrým podnikatelem ten, který se zavazuje k realizaci takových rozhodnutí, která jsou žádoucí z hlediska společnosti.

Začátkem roku 1970 nastává pomalu, ale jistě další rozvoj pojmu CSR a ustaluje se názor, že podnik, který se chce nechat považovat za společensky odpovědnou nemůže pouze plnit legislativní požadavky a tímto tématem se zabýval také George Steiner – ten považoval obchod pouze jako ekonomickou činnost, zároveň ale považoval za důležité povinnosti plynoucí z pomoci společnosti k dosažení cílů (Blažek, 2005). V roce 1976 panoval i názor, že CSR je pouze nelehkým pokusem o rozřešení společenských problémů způsobených podnikem – tento názor vzešel od H. Gordona Fitcha (Carroll, 1999).

Na konci 70. let 20. století navrhl Archie B. Carroll (1999) takovou definici, která rozděluje chápání CSR na čtyři základní oblasti:

- ekonomická odpovědnost
- zákonná (legální) odpovědnost
- etická odpovědnost
- dobrovolná odpovědnost (později vedení jako filantropická).

Ekonomickou odpovědnost lze chápat dle Carolla (1999) jako slib firmy tvořit zisk, legislativní – jak už samotný název vypovídá – dodržování právní legislativy v zemi, ve které probíhá podnikání. Etickou odpovědností se firma zavazuje k dodržování norem morálních a etických a jak už je v názvu zmíněno, filantropická, tedy dobrovolná odpovědnost obecně pomáhá zlepšení podmínek života. Vzhledem k tomuto popisu jednotlivých odpovědností lze říci, že se jimi firmy ve většině případů řídí do dnešních dnů, ač největší rozvoj tato oblast pocítuje během v posledních desítkách let. Svět od té doby zažil pár ekonomických krizí, například tu z roku 2008, přezdívanou též jako Velká ekonomická krize – právě tato globální krize byla způsobena bezohledností firem s vidinou zisku a nedbání na důsledky, které svým konáním způsobí.

Navazující na výše zmíněné oblasti jsou komplexní pojetí od Tetřevové (2017) a těmi jsou odpovědnosti ekonomické, enviromentální, etické, sociální a filantropické.

**Ekonomickou** odpovědností je tedy dle Tetřevové (2017) v tomto případě zajistit užitečné výrobky a služby pro spotřebitele a společnost v adekvátním množství a kvalitě za takovou cenu, aby byla přijatelná pro společnost a zároveň z ní těžila zisk i organizace. Ekonomická odpovědnost obsahuje takové aktivity, které zapříčiňují dobré řízení, péči o kvalitu a bezpečnost produktů a jejich inovaci, posílení vztahů se zákazníky stejně tak jako s vlastníky a investory, dodavateli a odběrateli, s veřejnými institucemi a v neposlední řadě kvalitní partnerství se vzdělávacími institucemi.

**Enviromentální** odpovědnost, jak opět název napovídá, spočívá v zábraně vzniku negativních externalit, a naopak v realizaci pozitivních enviromentálních opatření – mezi tyto aktivity se řadí například úspora energií a ostatních vyčerpatelných zdrojů,

minimalizace odpadů (tudíž podpora recyklace) a také náprava a prevence proti vzniku negativních dopadů činností na životní prostředí (Kunz, 2012).

**Etickou** odpovědností je myšlena tvorba, a hlavně naplňování etických norem: objevuje se zde obecně vnímaný a přijímaný etický kodex, vzdělávání zaměstnanců k etickému chování a hlášení jednání neetického (Tetřevová, 2017).

Dále je podle Pavlíka a Bělčíka a kol. (2010) sociální odpovědnost obecně založena na respektu k potřebám a zájmům lidských zdrojů. Výkon této odpovědnosti pak spočívá v zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zajištění kvalitního pracovního prostředí, péče o vzdělání a rozvoj zaměstnanců atd.

**Filantropická** odpovědnost je dle Kunze (2012) realizována dobrovolnými aktivitami ze strany organizace, tedy například firemního dárcovství včetně sponzoringu, dále různými spolupracemi s neziskovými organizacemi či veřejného zpřístupnění sbírek, uměleckých děl či knih, nebo provozování muzeí. Filantropickou odpovědnost lze dále vnímat také jako tzv. externí sociální odpovědnost – interní sociální odpovědností se pak rozumí odpovědnost vůči zaměstnancům organizace.

Zadrazilová (2010) popsala vnímání ekonomické a právní odpovědnosti jako základních kamenů principu CSR. Etický a filantropický pohled na věc přišel až s postupem let a vývojem modelů společenské odpovědnosti. Co se týče samotného etického chování firem, v souvislosti se zákazníky byly vymezeny tři základní možné přístupy s následujícími definicemi:

- **Nemorální** (tj. porušující morální pravidla – immoral)  
Zákazník je pouhým nástrojem k dosažení požadovaného zisku organizace a není považován jako rovnocenný partner, takže podnik z toho důvodu volí nemorální chování – klamavé taktiky, nátlak a další neférové taktiky s vidinou pouze vlastního prospěchu (Carroll, 1991).

- **Amorální** (tj. bez morálních pravidel – amoral)

Podnik se podle slov Carrola (1991) drží nutných legislativních nařízení a vůči zákazníkovi se chová tak, jak zákon stanoví. Firma tento přístup vnímá jako dostatečný a necítí potřebu hledat ve vztahu se zákazníkem jiné benefity. Podnik se stále soustředí jen na své cíle a zákazník je tudíž pouhou figurkou v ekonomickém procesu – stále není vnímán jako rovnocenný partner.

- **Morální** (tj. dodržující morální pravidla – moral)

V tento moment se zákazník dostává na stupeň rovnocenného partnera a podnik má zájem nejen vztah se zákazníkem udržovat, ale také prohlubovat, cíl už tedy není jen dosažení zisku, ale také uspokojení potřeb zákazníka a k tomuto cíli podnik přistupuje pomocí férových způsobů (Zadrazilová, 2010).

D. Jones (2010) popisuje a následně rozděluje vývoj chování organizací v předešlých letech na tyto tři etapy:

### 1. Věk image 1990-2000

V 90. letech 20. století byla snaha organizací působit jako společensky odpovědné, nicméně opravdový přínos taktik společenské odpovědnosti zůstával na bodu mrazu. Protože se pojem CSR a všechny jeho modely a koncepty stále rozvíjely a stále se jednalo o poměrně novou záležitost, byla společenská odpovědnost používána spíše jako marketingový nástroj, kterým si firma zlepšovala svou image. Paradoxně největší téma bylo v tu dobu ochrana životního prostředí, ač ty firmy, které bylo slyšet nejvíce také zároveň nejvíce životní prostředí zatěžovaly.

### 2. Věk výhod 2000-2010

S novým stoletím přišel nárůst rozvoje digitálních technologií, s čímž šly ruku v ruce možnosti spotřebitelů ověřit si, jestli sliby a hesla, která podniky hlásala, opravdu plní a dodržují. V tomto ohledu se společenské odpovědnosti ujalo mnoho firem, které tento pojem použili k posílení své konkurenceschopnosti vůči ostatním organizacím. Pokud organizace správně a důsledně dodržovali přijaté strategie plynoucí z CSR, tak z toho získala jistotu tvorby zisku.

### 3. Věk škod 2010 a dále

V těchto letech přichází dle autora trest pro ty organizace, které se dále rozhodnou společenskou odpovědnost nepřijímat jako sobě vlastní. V posledních desítkách let není téměř nic, co by si spotřebitelé nedokázali vyhledat na internetu, a tudíž jsou ochotni zakročit proti těm organizacím, které neplní jejich očekávání. Firma by si tudíž měla přisvojit dodržování společenské odpovědnosti nejen kvůli růstu firmy jako takové, ale také kvůli spotřebitelům, kteří budou raději volit právě takové organizace, které plní hodnoty CSR.

Na základě výše uvedených odpovědností od autora A. B. Carolla (1999) se v minulosti dokonce jednalo o možnosti odebrat práva firmě, která by byla vnímána jako nezodpovědná, avšak s kritikou tohoto nápadu vystoupil Milton Friedman jakožto představitel ekonomie hlavního proudu – tvrdil, že jedinou společenskou odpovědností by měla být tvorba zisku pro majitele společnosti (Pavlík, 2010).

V důsledku špatného či nedostatečného definování tématu společenské odpovědnosti a kladení většího důrazu na motivaci, nežli na efektivnost vznikly koncepty rozšiřující koncept CSR (Nešporová, 2005):

- **Corporate Citizenship (CC)**

Zde je patrná snaha o vymezení aktivit, které by měla organizace plnit směrem ke skupinám jejího zájmu pro zajištění dlouhotrvající prosperity. Na druhou stranu existuje i názor, že pojem Corporate Citizenship a Corporate Social Responsibility (CSR) jsou pouze synonymy a ve svých definicích jsou identické. (Ferrell, Hult, Maignan, 1999). Nešporová (2005) zastává názor, že mezi pojmy CC a CSR se od sebe přece jen liší – CSR je dle ní více zaměřen na etickou oblast podnikání, zatímco CC se zaměřuje převážně na vztah mezi podnikem a komunitou. V odlišném vnímání těchto dvou pojmů hraje dle Kunze (2012) roli i regionální rozdíly.

- **Corporate Social Responsivness (CSR2)**

Tato část konceptu dle Nešporové (2005) uvádí krátkodobé až střednědobé a relativně přesně myšlené strategie podniku, přičemž dále tyto strategie a zároveň odezvy firmy rozvádí:

- reaktivní (firma se neztotožňuje s odpovědností a dělá méně, než se očekává)
- defenzivní (firma se přiklání k odpovědnosti, nicméně se brání přizpůsobení požadavkům)
- přizpůsobivá (firma odpovědnost přijímá a snaží se o splnění požadavků)
- proaktivní (firma odpovědnost předjímá a dělá pro to více, než jaký je požadavek)

- **Corporate Social Performance (CSP)**

Tento koncept ve své podstatě spojuje předchozí modely a je chápán jako návod pro vedoucí pracovníky, jak ujistit své okolí respektování principů CSR (Pavlík, 2010).

Existují i další modely – například trvale udržitelný rozvoj, Bussiness Ethics, Corporate Philantropy – a nakonec záleží na každé jednotlivé organizaci, jaké modely a principy si vezme za své a u kterých usoudí, že jsou pro jejich strategii to nejlepší (Kunz, 2012).

Co se týče aktuální transformace společenské odpovědnosti posledních let: Zadražilová (2011) rozvíjí myšlenku přeměny společenské odpovědnosti na nový koncept známý **jako vytváření sdílené hodnoty – Creating Shared Value (CSV)**. CSR je znám snahou minimalizovat negativní dopad činností firem. Základem vytváření sdílené hodnoty je propojení společenské odpovědnosti a výzkumu s vývojem nových produktů a s inovováním. Účel firem by tedy měl být podle Portera a Kramera (2011) přejmenován právě na pojem Creating Shared Value (v překladu tedy na vytváření sdílené hodnoty) místo pojmu zisk jako takový.

Dle poznatků Zadražilové (2011) jsou modely CSR málokdy opravdu spojeny s aktivitami daných organizací, na rozdíl od principu CSV – tento princip pomáhá v úsilí firem zaměřovat se na to, v čem jsou experti a díky tomu můžou podniky přispět k všeobecné spokojenosti spotřebitelů stejně tak jako mít z těchto aktivit ekonomický zisk. Zároveň se firmy při plnění

těchto aktivit snaží vzít v potaz náklady – z toho vyplývá, že tvorba sdílené hodnoty je nedílná součást maximalizace zisku a tím pádem má dopad i na konkurenceschopnost firem.

Na základě výše popsané teorie jsou tři možnosti, jak firmy mohou využít příležitosti, které nabízí CSV (Zadražilová, 2011):

- **Nové návrhy výrobků a trhů**

Podle principu tvorby sdílené hodnoty, jak uvádí Zadražilová (2011), trhy definují jak ekonomické, tak i společenské potřeby, a proto vyspělé ekonomiky zaznamenávají vyšší poptávku po výrobcích a službách uspokojující i společenské potřeby (myšleny tím jsou trendy posledních let: bio potraviny, oblečení z ekologických zdrojů atd.).

- **Nové definice produktivity v hodnotovém řetězci**

Podle Portera a Kramera (2011) jsou zde v potaz brány vznikající vnitřní náklady podniků v souvislosti například s absencí zaměstnanců – firma může investovat do péče o zaměstnance, čímž absenci snižují. V tomto ohledu jsou další oblasti například v logistice a v jejích nákladech. Nicméně tlak na snižování nákladů má i své stinné stránky: toto snižování může mít za důsledek snížení kvality produktů, a tudíž i k poklesu spokojenosti spotřebitelů.

- **Rozvoj lokálních shluků**

Tato oblast je dle Rasche, Morsinga a Moona (2017) zaměřena na spolupráci a partnerství se zainteresovanými stranami, jinak také stakeholdeři – českým ekvivalentem by mohl být podle Kunze (2012) také pojem zájmová skupina. Mohou tedy vznikat dobré vztahy mezi dodavateli a odběrateli, čímž se zvyšuje kvalita spolu s efektivností a opět se jedná o přínos jak společenský, tak ekonomický.

Dalším základním pojetím oblastí společenské odpovědnosti vychází z tzv. **triple bottom line**. Tento model je založen na třech pilířích CSR, jinak také označovány jako „3P“ – profit (zisk), people (lidé) a planet (planeta) (Kašparová, Kunz, 2013).



Slovy Pavlíka a Bělčíka (2010) lze první pilíř, jinak vnímán také jako ekonomický pilíř, chápat jako ekonomickou odpovědnost podniku – naplňování kladného ekonomického zisku. Mimo jiné také tento pilíř nese závazek vůči všem zainteresovaným stranám tím způsobem, že se k nim bude chovat odpovědně. Je zde zabudován také princip budování dobrých vztahů s těmito stranami pomocí nabízení kvalitních a bezpečných produktů.

Druhým pilířem dle popisu Kunze (2012) lze chápat lidi v celkovém pojetí – tedy sociální oblast. Sem spadá přístup organizace vůči svým zaměstnancům včetně kvalitního pracovního prostředí. Jedná se zde také o dodržování základních lidských práv a svobod, např. odmítání dětské práce, rovnost mezi ženou a muži či zaměstnávání osob se zhoršenou pozicí na trhu práce. Do tohoto pilíře lze také zařadit pomyslný pilíř odpovědnosti vůči místní komunitě a vládě – jedná se zde například o vztahy mezi organizací a vládou.

Třetí pilíř je vnímán jako enviromentální, tedy převážně snaha o snížení negativních dopadů na životní prostředí – nabízí se zde tedy používání šetrných technologií, ekologická výroba či třídění odpadů (Kunz, 2012).

Autoři Castilla-Polo, Licerán-Gutiérrez, Ruiz-Rodríguez (2021) zmiňují, že pokud firma vloží veškerou svou snahu pouze do výše zmíněných bloků a oblastí (enviromentální odpovědnost, politická odpovědnost, filantropická odpovědnost atd.), tak se firmě následně nepodaří dosáhnout CSR v souladu s triple bottom line.

Prskavcová et al. (2008) uvádí, že řídit se koncepty společenské odpovědnosti je zcela dobrovolné a pokud se organizace rozhodne vzít společenskou odpovědnost za svou, je jejich úkolem či snahou o zlepšení své image zapisovat aktivity spojené s CSR do výročních zpráv či na své webové stránky. Nicméně stává se, že organizace si na zmíněná místa vypíše svou volbu řídit se společenskou odpovědností, avšak jde opravdu jen a pouze o zlepšení podvědomí o firmě spotřebitelům a ve skutečnosti nemá firma s konceptem společenské odpovědnosti nic společného. Tomuto klamavému kroku se věnuje tzv. **Greenwashing**: definicí pojmu „greenwashing“ je dle Cambridge Dictionary (2024) „chování či činnosti, které v lidech vzbuzuje dojem, že společnost dělá pro ochranu životního prostředí více, než ve skutečnosti dělá“.

CSR by se dále dle Prskavcové et al. (2008) ve firmách mělo objevovat a realizovat již v oblasti strategie. Co se týče zařazení do vize (a hlavně přístup 3P), je to nejvyšší stupeň implementace přístupu společenské odpovědnosti v praxi. Zakomponování konceptu CSR do praxe společnosti by mělo být především systematické, strategické a s myšlenkou, že k problematice by se mělo přistupovat dlouhodobě, tedy ne jednorázově například skrz nahodilé charitativní akce.

### 3.3 Přínosy a rizika společenské odpovědnosti

Dle Zadražilové (2010) jsou známé tři hlavní důvody k tomu, aby se podnikatelské subjekty řídily společenskou odpovědností:

- etické důvody a morální principy
- dohled na udržitelnost rozvoje
- budování dobré pověsti, reputace, image podniku.

Stinnou stránkou výhod plynoucích z osvojení konceptu společenské odpovědnosti může být fakt, že pro společensky odpovědné firmy nesou často neziskovou podobu a účinky se neprojevují okamžitě – neznamená to však, že jsou méně důležité (Zadražilová, 2010).

Dle výzkumu provedeným Transparency International – Česká republika z léta 2006 je dokonce z odpovědí respondentů patrné, že si respondenti (zástupci podnikatelského sektoru) všimají přínosů, které plynou u odpovědného chování, a to především v dlouhodobém efektu patrném na konkurenční výhodě, dobrém jménu firmy či snazší spolupráce s obchodními partnery (Čaník, 2006).

#### 3.3.1 Přínosy společenské odpovědnosti

- **CSR napomáhá k tvorbě dobrého podnikového klimatu:** dle Kunze (2012) zaměstnanci organizací mohou díky pocitu sounáležitosti s firmou pociťovat nárůst motivace, produktivity, sebevědomí a sebedůvěře při rozhodování. Organizace, které přijímají titul jako společensky odpovědné, jsou ceněnými zaměstnavateli s lepší pozicí na trhu práce, a tudíž mají i lepší šanci oslovit a udržet kvalitní zaměstnance.

- **Zpřístupnění kapitálu a lepší vyhlídky pro investory:** právě společensky odpovědné firmy jsou upřednostňovány investory z důvodu vidiny bezpečnější investice a mohou pro ně být zárukou dlouhodobé spolupráce (Tetřevová, Mídtun a kol., 2022).
- **Vytvoření dobrého jména a reputace:** Kunz (2012) uvádí, že kladný image podniku bývá výsledkem dlouhodobého, cílevědomého a v neposlední řadě cílevědomého procesu. Výsledný obraz, tedy image podniku láká potenciální zaměstnance, zákazníky, investory, odběratele i dodavatele. Díky následné sociální angažovanosti se u veřejnosti tvoří důvěra a pozitivní emoce ze strany spotřebitelů. Vnímání organizace jako takové, která je společensky odpovědná, zvyšuje i její goodwill, což je jinak řečeno právě hodnota jejího postavení na trhu.
- **Ocenění u stávajících obchodních partnerů a šance získání nových:** Podle Sommerauerové a Chocholáče (2020) jdou dobré vztahy s obchodními partnery ruku v ruce jak s myšlenkou kladného ekonomického zisku firmy, tak to ovlivňuje i pozitivní image. Díky tomu má organizace možnost získání zajímavých a důležitých obchodních partnerů, kteří v podniku uvidí potenciál a budou ochotní se společensky odpovědnou firmou spolupracovat.
- **Konkurenceschopnost a samotné odlišení od konkurujících firem:** kromě již výše psaných důvodů může mít společensky odpovědná firma možnost výhod ve spolupráci například s úřady nebo institucemi EU, protože CSR se stává velice populárním trendem (Tetřevová, Mídtun a kol., 2022).
- **Zvýšená efektivita provozu a snížení nákladů na risk management:** ať už je ctění společenské odpovědnosti běh na dlouhou trať nebo ne, tak podle Kunze (2012) bezpochyby může CSR pomoci se snižováním provozních nákladů skrze snížení spotřeby energie či náklady na likvidaci odpadů. Dále, pokud je společenská odpovědnost využívána v každodenní praxi, může organizaci přinést zlepšení v oblasti ovládání rizik, resp. snížení rizik v oblastech enviromentálních, ekonomických nebo dokonce mediálních. Podnik, který je transparentní a je schopný

vést otevřené dialogy se všemi zainteresovanými stranami, může mít výhodu ve zvládnutí krizových situací a komunikací, tudíž je lépe vnímána jak médii, tak širokou veřejností.

- **Tvorba vhodného a potřebného zázemí k správnému fungování a dlouhodobé udržitelnosti.** (Sommerauerová, Chocholáč, 2020)

### 3.3.2 Kritika společenské odpovědnosti

I přes nespočet přínosů v důsledku osvojení společenské odpovědnosti organizacemi však existují argumenty, které stojí proti pozitivnímu vlivu společenské odpovědnosti – jedním ze známých kritiků, který se staví proti konceptu CSR, je již výše zmíněný nositel Nobelovy ceny **Milton Friedman** (1970), který v roce pronesl výrok: „Jedinou společenskou odpovědností firmy je navyšování zisku“. Dále pak tento výrok rozvíjí myšlenkou, že existuje pouze jedna společenská odpovědnost organizací – využít své zdroje a zapojovat se pouze do těch aktivit, které navyšují jejich zisk po dobu zůstávání v rámci pravidel hry bez použití podvodů (Friedman, 1970).

Důvodem kritizování principu společenské odpovědnosti je myšlenka, že účast na společensky prospěšných aktivitách akorát odvádí pozornost firem od splnění jejich hlavních cílů a zvyšuje jejich náklady. Dle Friedmana by odmítnutí názoru, že hlavní společenská odpovědnost a pracovní náplň manažerů, je vydělat co nejvíce peněz pro vlastníky, mohlo podkopat základy svobodné společnosti. (Friedman, 1994)

Dalším z kritiků principu CSR je profesor Berkley Robert Reich (2007). Podobně jako Friedman i Reich označil CSR jako nebezpečné rozptylování s cílem podkopat demokracii a jasně odmítá jakékoliv navyšování CSR. Dále zastává myšlenku, že by se zástupci podnikatelského sektoru neměli účastnit společenské odpovědnosti a nabádá firmy, aby od principu CSR upustili.

Podle kritiků společenské odpovědnosti by hlavním cílem společností měla být maximalizace zisku a společenská odpovědnost je pouze něco, co tento cíl buď oddaluje či

znemožňuje – Coulter a Robins (2004) dokonce uvádějí šest dle nich hlavních argumentů, které stojí proti společenské odpovědnosti:

- Omezení maximalizace zisku.
- Vyšší náklady.
- Nedostatek dovedností.
- Rozměňování účelu podnikání.
- Nedostatečná přehlednost.
- Příliš mnoho moci v rukou podnikatelů.

Dle Kunze (2012) v tuto chvíli existuje řada okolností, které brání samotnému či rychlejšímu zavedení CSR do organizací. Jako hlavním důvodem uvádí nepochopení a neexistující podporu ze strany nejvyšších vedení organizací či všeobecně nedostatečné uznání pro společensky odpovědné firmy a nezájem médií o aktivity takových organizací.

Franc, Nezhyba a Heydenreich (2006) uvádí, že přes všechny výhody, které společenská odpovědnost bezpochyby přináší existují i organizace, které koncept společenské odpovědnosti využívají pouze jako reklamu pro zlepšení svého ohlasu mezi lidmi – jinak řečeno podnik tvrdí, že se snaží pracovat na problematických aktivitách a zároveň je měnit k lepšímu, avšak je to opravdu pouze tvrzení a ke změně nedochází.

### 3.4 Normy CSR v České republice

V září roku 2015 přijalo 193 členských států nové Cíle udržitelného rozvoje. Na správném znění těchto cílů se podílely platformy pod záštitou OSN – tyto platformy se nacházejí všude po světě a od dubna 2015 i v České republice, přičemž hostitelskou organizací je Asociace společenské odpovědnosti (Asociace společenské odpovědnosti, 2015).

Dle globální dohody OSN (2014) existují tyto základní principy:

- **Deklarace lidských práv**
  - Organizace by měla podporovat a respektovat ochranu mezinárodně vyhlášených lidských práv
  - Organizace se ujistí, že se jakkoliv neúčastní porušování lidských práv

- **Deklarace mezinárodní organizace práce o základních principech a právech na pracovišti**
  - Organizace bude dodržovat svobodu sdružování a bude efektivně rozpoznávat právo na kolektivní vyjednávání
  - Organizace bude efektivně odstraňovat všechny druhy nucené či nedobrovolné práce a dětské práce
  - Organizace budou efektivně odstraňovat diskriminaci v souvislosti s povoláním a zaměstnáním
  
- **Deklarace o životním prostředí a rozvoji**
  - Organizace bude podporovat opatrný přístup k enviromentálním výzvám
  - Organizace bude vyvíjet iniciativu k propagování vyšší enviromentální odpovědnosti
  - Organizace bude podporovat rozvíjení a rozšíření environmentálně šetrných technologií
  
- **Konvence OSN proti korupci**
  - Organizace by měla neustále bojovat proti korupci ve všech jejích podobách (včetně vydírání a úplácení).

Podle Zdražilové (2011) globální dohoda přináší jasně psaná pravidla, která by už jen z morálního hlediska měly všechny organizace dodržovat. Nicméně vzhledem k dobrovolnosti plnění těchto bodů je systém jejich kontroly spíše nefunkční. Kontrola probíhá pomocí zprávy (Communication on Progress – zpráva o vývoji), kterou by každý podnik měl sepsat jednou za rok a v ní popsat jednotlivé aktivity. Součástí zprávy by kromě vypsání aktivit měly být i kroky, které jednotlivé podniky provedly k dosažení pokroků v této oblasti. V případě nevydání zprávy je poskytnut jeden rok k napravení. Pokud podnik nápravu neprovede, je ze sdružení vyloučen.

### 3.5 ISO 26000

Jedna z norem ke společenské odpovědnosti organizací dle organizace ASQ (2023) nese název ISO 26000. Tato norma popisuje 7 témat společenské odpovědnosti organizací:

- Organizační řízení
- Lidská práva
- Pracovní praktiky
- Životní prostředí
- Praktiky spravedlivého fungování
- Otázky spotřebitelů
- Angažovanost a rozvoj komunity

Každá z organizací by měla pomocí sledování a šetření dojít k názoru které z těchto témat pro ni jsou relevantní a určit, jak její aktivity ovlivňují výše zmíněná témata (Nejati et al, 2011).

Autoři Tetřevová, Mídtun a kol. (2022) implementovali koncept čtyř průmyslových revolucí do společenské odpovědnosti. Termín průmyslová revoluce jako taková značí změny způsobené hlavně technologickým pokrokem, které se silně obtiskly do způsobu žití všech lidí. Jak již bylo zmíněno, v průmyslových revolucích jde hlavně o technický pokrok, tudíž se jimi nebudeme zabývat, avšak již do druhé průmyslové revoluce lze zařadit jednoho z prvních průkopníků konceptu CSR tehdejší doby na území Československa, a to **Tomáše Baťu**.

CSRPortal (2012) uvádí, že ve své době byl Baťa předním československým podnikatelem a byl toho názoru, že morální principy jsou na prvním místě a podnikání musí posloužit lidem a jejich rozvoji či zdokonalování. Pokud tuto teorii převedeme do praktické roviny, tak šlo především o jeho svědomitou péči o jeho zaměstnance. Dále se jednalo o koncept stavby bydlení pro zaměstnance, školení zaměstnanců, a tudíž jejich rozvoj. Oblíbenost si vysloužil i za založení nemocnice či svým pozitivním přístupem k recyklaci a životnímu prostředí.

Putnová se Sekničkou (2007) Baťu zařadili jako jednoho z etických vzorů, kam mimo něj zařadili například T. G. Masaryka, E. Škodu nebo F. Křížíka. Etický vzor lze chápat jako

konkrétní vzor pro lidské chování či jednání a zpravidla se vyzdvihují ty stránky osobnosti, které jsou nejlépe ceněny mezi lidmi, takže se jedná o vlastnosti jako je loajalita, čestnost či pracovitost.

Dle Regnerové a Hese (2011) prochází společnost za posledních pár desítek let vývojem, který ve sféře etiky společenské odpovědnosti přinesl řadu pozitivních jevů, například výuku etiky v podnikání na vysokých školách jakožto samostatný předmět či jako téma obsažené v předmětu souvisejícím s obchodem či řízením.

### **3.6 Školství v České republice**

Tato kapitola je zaměřena na školství, konkrétněji na vysoké školy, v České republice. Hlavním zákonem, kterým se vysoké školy řídí, je dle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (1998) zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Z tohoto zákona (1998) vyplývá, že vysoké školy jako celky jsou nejvyšší články vzdělávací soustavy a jsou to zároveň vrcholná centra vzdělanosti s klíčovou úlohou ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti. Následuje neúplný výčet způsobů, jak vysoké školy tyto úlohy plní:

- Vysoké školy uskutečňují programy celoživotního vzdělávání, jejich typy jsou bakalářské, magisterské a doktorské
- Vysoké školy univerzitní mohou uskutečňovat všechny typy studijních programů a zároveň i vědeckou, výzkumnou, vývojovou, inovační, uměleckou a další tvůrčí činnosti
- Na vzdělávací či tvůrčí činnosti se mohou podílet i jiné právnické osoby, které se danou činností zabývají.

Ježek, Matějů et al. (2008) uvádí, že poskytování vzdělávání je jistě jednou z dominantních rolí vysokých škol – touto činností se studenti připravují na vstup na trh práce či na navazující studijní program. Důraz se u studentů klade především na rozvoj klíčových kompetencí – schopnost vyhledat správné informace a pracovat s nimi odpovídajícím způsobem, použít je správně a následně je vyhodnotit, případně prezentovat. Učitel zde



působí jako průvodce studentů k vědění. Zároveň do vzdělávacího procesu stále více pronikají technologie posledních let, tedy informační a komunikační.

### **3.7 Krize na Ukrajině**

Jak je uvedeno na portálu ČTedu (2024), konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou je veden již od roku 2014. Nicméně vypuknutí války, o které se v současnosti mluví nejvíce, protože se jedná o zatím nejrozsáhlejší zásah ze strany Ruska, se datuje k 24. únoru 2022. Tento den Rusko zahájilo invazi na Ukrajinu. Zpráva o této události rychle obletěla celý svět, na kterou většina západních zemí zareagovala vlnou solidarity. Spousta vysokých škol reagovalo finančními či materiálními sbírkami pro ukrajinské rodiny, přičemž některé z těchto rodin byly donuceny ze dne na den opustit svou zem. Mezi těmito jedinci byla právě i spousta studentů.

Portál Vědavýzkum.cz (2022) dále uvádí, že v den začátku konfliktu na Ukrajině došlo mimo jiné i k pozastavení aktivit všech vysokých škol a někteří ukrajinští studenti se rozhodli, že se přidají k armádě. Co se týče českých (i evropských) univerzit a vědeckých institucí, tak došlo k projevení přízně a podpory Ukrajině. K tomuto projevu došlo jak individuálně, tak i hromadně prostřednictvím České konference rektorů. K tomuto prohlášení i ke stanoviskům, která byla řečena na konferenci, se následně připojila i Asociace výzkumných univerzit.

Na tuto situaci mimo jiné velmi rychle zareagovalo také ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2022), a to zákonem č. 67/2022 SB z 21. března 2022. Tento zákon pojednával o opatřeních v oblasti školství a týkal se převážně těch studentů, kteří z důvodu konfliktu nemohli dále naplňovat své vzdělání na území Ukrajiny a měli zájem o studium v České republice. Zákon byl navržen pro zjednodušení pozic právě těchto osob a jeho znění vyzdvihovalo důležitost vycházet těmto osobám vstříc. Dále dne 30. června 2022 byla přijata novela tohoto zákona, která umožnila nezapočítávat dobu přerušení studia do celkové doby studia – text této novely však bohužel na webových stránkách ministerstva školství není dostupný. Dle metodického výkladu byl konec účinnosti toho zákona stanoven k 31. březnu 2023.

MŠMT (2022) také 1. 3. 2022 vyhlásilo „Podnět k předkládání žádostí v rámci Fondu vzdělávací politiky na podporu studia ukrajinských studentů v roce 2022“. Tento podnět vedl k finanční podpoře ukrajinským studentům a studentkám, aby jim bylo umožněno studovat na českých veřejných vysokých školách. Události na Ukrajině obecně však nastartovaly snahu a pocit solidarity i u českých studentů, kteří kromě sbírek pořádají i manifestace. Vznikají události či skupiny na sociálních sítích hlásající spravedlnost pro Ukrajinu a které pak slouží jako rozcestník pro ty, kteří by rádi pomohli, ale nevědí jak (Pexová, 2022).

Burešová (2022) uvádí, že v roce 2022, tedy na počátku této krize, Vysoká škola ekonomická zaznamenala 40 ukrajinských studentů, kteří školu navštěvovali původně jako výměnní studenti. Avšak vzhledem k situaci se z nich stali plnohodnotní studenti díky nabídce VŠE – většina těchto studentů následně započala své studium na Fakultě mezinárodních vztahů, kde jim byl prominut poplatek za studium v anglickém jazyce. Univerzita Karlova přijala přibližně 50 studentů k plnohodnotnému studiu.

Podle Prokopové (2024) Česká zemědělská univerzita zareagovala na příchod ukrajinských studentů velmi rychle – během března roku 2022 ubytovala 186 ukrajinských uprchlíků na svých kolejích. V březnu 2024 stále ubytovává 33 lidí, z čehož je 12 dětí.

## **4 Vlastní práce**

Praktická část diplomové práce je rozdělena na několik částí a cílů. První částí je představení tří vysokých škol, které jsou v praktické části této práce rozebírány. Následně bylo cílem pomocí rozhovoru, jehož struktura vycházela z dotazníku, zjistit postoje a názory na pojem a využití společenské odpovědnosti zaměstnanců vybraných vysokých škol v Praze – konkrétně byly vybrány školy: Univerzita Karlova, Vysoká škola ekonomická a Česká zemědělská univerzita v Praze. Otázky byly mimo jiné zaměřeny na aktivity související se společenskou odpovědností a jakým způsobem je vysoké školy nejčastěji realizují, důvody, proč se vedení škol rozhodla být společensky odpovědná, případně z jakých důvodů nejsou školy více odpovědné. Do otázek byl dále zahrnut bod, zda se vysokých škol nějakým způsobem dotkla krize na Ukrajině a zda to byl důvod pro vedení vysokých škol více se zaměřit na společenskou odpovědnost.

Ve druhé části bylo vytvořeno dotazníkové šetření tentokrát určené přímo pro studenty vybraných státních či veřejných vysokých škol v Praze a jejich pohled či porozumění společenské odpovědnosti. I v tomto dotazníku byly zahrnuty otázky zaměřené na krizi na Ukrajině a jak se tato krize dotkla či nedotkla samotných studentů.

### **4.1 Představení vybraných vysokých škol**

#### **4.1.1 Univerzita Karlova**

Jedna z nejstarších světových univerzit byla založena v roce 1348 a v podvědomí lidí existuje jako nejznámější česká vysoká škola. Dle webových stránek Univerzity Karlovi (2023) se tato škola jako jediná česká vysoká škola řadí mezi 250 nejlepších světových univerzit. V tuto chvíli provozuje 17 fakult, které jsou rozmístěny v Praze, v Hradci Králové a v Plzni. Škola poskytuje svým studentům možnost zapojit se do vědeckých i výzkumných činností, stejně jako se zaměstnanci školy účastní řešení mezinárodních projektů. Univerzita Karlova se soustředí také na oblast mezinárodní spolupráce – snaží se dosáhnout vysokých standardů v mezinárodních vědeckých projektech a je součástí prestižních mezinárodních organizací.

Kromě spolupráce na mezinárodní úrovni s různými organizacemi se škola zaměřuje také na spolupráci mezi univerzitami. V této síti spoluprací je v současnosti téměř 200 univerzit z více kontinentů a tyto spolupráce se odehrávají v různých oblastech (vědecké projekty, společné konference/semináře...).

Univerzita dlouhodobě vyjadřuje podporu strategiím vedoucím k aktivitám udržitelného rozvoje – je totiž součástí tzv. 2015-2030 Sustainable Development Goals (neboli SDGs), což je program obsahující 17 cílů, které jsou zaměřeny na globální zlepšování životní situace. Informuje o něm portál Department of Economic and Social Affairs (2024). Tyto cíle jsou například: dostupné kvalitní vzdělání, dostupná čistá voda a sanitace, ukončení chudoby ve všech jejích formách, zajištění udržitelných vzorců spotřeby a výroby, aktivně se zapojovat do akcí bojující s klimatickou změnou a jejími dopady atd.

#### **4.1.2 Vysoká škola ekonomická**

Vysoká škola ekonomická (2023) byla založena v roce 1953 a nese titul největší veřejné ekonomické školy v ČR. Je rozdělena na šest fakult, přičemž pět se nachází v Praze a šestá v Jindřichově Hradci. Škola dlouhodobě nese hodnocení jedné z nejlepších „business schools“ ve střední a východní Evropě v rámci Eduniversal Ranking. Eduniversal Ranking je projekt, dle kterého se ročně hodnotí vysoké školy s ekonomickým zaměřením ve více než 150 zemích.

Škola se dále pyšní vysokou úspěšností svých absolventů na trhu práce díky úzkým vazbám k praxím. Dle webových stránek VŠE (2023) studenti zastávají významné pracovní funkce v soukromém i veřejném sektoru.

Podle Kaslové (2019) se fakulta podnikohospodářská Vysoké školy ekonomické také přihlásila k naplňování tzv. Zásad odpovědnosti managementu vzdělávacích organizací. Tyto zásady se týkají všech členů fakulty, tedy studentů i zaměstnanců, a jedná se o závazek dodržovat klíčové hodnoty společenského chování. Tyto hodnoty jsou: rovné příležitosti na právo a soukromí, otevřenost, objektivnost, transparentnost, sdílené hodnoty. Zmínění členové této fakulty usilují o zlepšení kvality života těchto členů

v různých oblastech života. Tyto oblasti jsou například: oblast každodenních činností, ekonomická oblast, enviromentální oblast atd.

### **4.1.3 Česká zemědělská univerzita**

Historie školy se dle webových stránek České zemědělské univerzity (2024a) píše od roku 1906 – od tohoto roku až do roku 2016 se škola rozšiřovala o různé fakulty a vzdělávací centra. Tato vysoká škola je také předním výzkumným centrem v oblasti lesnictví, udržitelnosti přírodních zdrojů a životního prostředí – v roce 2020 došlo k obhájení postu nejudržitelnější univerzity v České republice. Stejně jako Univerzita Karlova je ČZU součástí programu Sustainable Development Goals (SDGs).

Česká zemědělská univerzita (2024b) každým rokem pořádá CSR konference, které mají za cíl pravidelně připomínat, že řešení problematiky společenské odpovědnosti a celkové udržitelnosti je něco, co by se mělo stát přirozenou součástí vysokých škol i dalších institucí.

Vysoká škola se také snaží o aktivní zapojování svých studentů do řešení problematiky CSR, a to pomocí různých akcí a soutěží. Jednou z takových aktivit je například Ideathon 2024 (2024c), což je výzva řešící udržitelnost kampusu ČZU. Do této výzvy se mohou připojit právě studenti, jejichž úkolem je najít funkční řešení výzev v oblasti udržitelnosti, se kterými se v rámci kampusu členové školy setkávají v každodenním provozu. Tato výzva obsahuje tři témata a každé z těchto témat odkazuje na nějaká ze 17 pravidel z programu Sustainable Development Goals (Department of Economic and Social Affairs, 2024).

## **4.2 Výstupy z výzkumu**

První část výzkumu měla podobu strukturovaných rozhovorů se zaměstnanci vybraných vysokých škol. Otázky byly převzaty a některé částečně modifikovány z disertační práce paní docentky Kvasničkové Stanislavské z roku 2013. Cílem tohoto dotazníkového šetření bylo „identifikovat společensky odpovědné aktivity realizované českými vysokými školami, bariéry bránící vysokým školám v ČR v realizaci společenské odpovědnosti a faktory, které by motivovali vysoké školy ČR k realizaci společenské odpovědnosti“ (Kvasničková Stanislavská, 2013).

Výsledky tohoto šetření budou porovnány mezi sebou – hlavními body jsou identifikace současné úrovně společenské odpovědnosti na daných vysokých školách a zjištění kroků provedených těmito vysokými školami na pomoc Ukrajině.

Respondentům bylo položeno sedm otázek, přičemž všechny z nich byly zaměřeny na postoj respondenta ke společenské odpovědnosti na škole, ve které působí či ke společenské odpovědnosti obecně.

Poté bylo vytvořeno dotazníkové šetření určené pro studenty třech vybraných vysokých škol. Dotazník byl vytvořen na platformě my.surveymonkey.com a dohromady obsahoval 16 otázek. Přímý odkaz dotazníku rozkliklo celkem 191 respondentů, přičemž k samotnému vyplnění pak došlo u 109 z nich, tudíž dotazník má 57,1% úspěšnost vyplnění. Otázky v dotazníku jsou zaměřeny nejprve na celkové povědomí respondentů ohledně společenské odpovědnosti, jak respondenti tuto problematiku vnímají a poté dotazník obsahuje otázky zaměřené konkrétně na postoj jejich vysoké školy ke krizi na Ukrajině.

Celkové rozdělení respondentů dle vysokých škol bylo následující: 29 studentů z České zemědělské univerzity, 38 studentů z Univerzity Karlovi a 42 studentů z Vysoké školy ekonomické. Dle národnosti se respondenti dělili na 88 Čechů, čtyři Slováky, jednu Rusku, jednu Ukrajinu, jednu Kazašku a jednu Vietnamku. Zbytek studentů, tedy 13, využil možnost svou národnost neuvádět.

#### **4.2.1 Rozbor otázek rozhovoru se zaměstnanci vybraných vysokých škol včetně odpovědí**

**První otázka** sloužila ke zjištění míry souhlasu či nesouhlasu s následujícím tvrzením: „Naše vysoká škola je společensky zodpovědná“.

Na tuto otázku všichni tři respondenti uvedli, že jejich vysoká škola je společensky odpovědná. Vzhledem k probíhajícímu konfliktu na Ukrajině není překvapením, že si všechny vybrané vysoké školy kladou za cíl plnit cíle společenské odpovědnosti vůči společnosti i svým studentům.

Ve **druhé otázce** měli respondenti vybrat míru jejich souhlasu či nesouhlasu u třech různých tvrzení, přičemž – dle dotazníkové předlohy – jim byla prezentována škála, kde číslo 1 označovalo silný nesouhlas a 6 silný souhlas.

Prvním tvrzením bylo: „Společenská odpovědnost je součástí Třetí role vysokých škol.“ S tímto tvrzením silně souhlasili (tedy označili odpověď číslem 6) všichni respondenti.

Druhým tvrzením bylo: „Vysoké školy by se měly kromě vzdělávání a výzkumu angažovat i ve prospěch společnosti, v níž působí.“ S tímto tvrzením opět silně souhlasili (číslo 6) všichni respondenti.

Poslední tvrzení bylo následující: „Společenská odpovědnost vysokých škol představuje etické chování škol ve vzdělávání a výzkumu, v aktivitách školy ovlivňujících životní prostředí a zvýšení angažovanosti v současných problémech regionu či společnosti.“ V tomto případě opět všichni respondenti silně souhlasili (číslo 6).

**Třetí otázkou** v dotazníkovém šetření byl výčet aktivit související se společenskou odpovědností, které mohli respondenti vybírat, které jejich vysoká škola realizuje. Výčet aktivit je uveden v Tabulce 1.

Tabulka 1 Výčet aktivit společenské odpovědnosti na vysokých školách

Spolupracujeme s neziskovým sektorem
Vzděláváme stávající nebo vedoucí pracovníky v řízení neziskových organizací
Provozujeme Univerzitu třetího věku
Provozujeme Kurzy celoživotního vzdělávání vytvářené ve spolupráci s úřadem práce a krajským úřadem
Provozujeme rekvalifikační kurzy vytvářené ve spolupráci s úřadem práce a krajským úřadem
Provozujeme poradenské služby (psychologické, profesní)
Pomáháme handicapovaným studentům

Poskytujeme benefity pro zaměstnance
Podporujeme další vzdělávání zaměstnanců
Pořádáme kulturní a společenské akce pro zaměstnance
Zakládáme spin-off podniky
Realizujeme projekty zaměřené na rozvoj regionu
Vytváříme prevenci proti negativním jevům (drogy a jiné návykové látky)
Nabízíme program pohybových aktivit pro širokou veřejnost
Realizujeme ekologické aktivity – šetrnost k životnímu prostředí
Vyučujeme předměty a vypisujeme témata BP a DP související s tématy jako je ekologická gramotnost, udržitelný rozvoj, společenská odpovědnost apod.
Realizovali jsme opatření související s válkou na Ukrajině (např. nabídli pomoc ukrajinským studentům, nabídli dočasné ubytování ukrajinským studentům)
Žádné aktivity společenské odpovědnosti nerealizujeme

Zdroj: vlastní zpracování

Všechny vybrané vysoké školy se shodly na faktech, že provozují Univerzitu třetího věku, vyučují předměty, které popisují problematiku společenské odpovědnosti a vypisují témata bakalářských i diplomových prací na témata související se společenskou odpovědností, realizovaly opatření související s válkou na Ukrajině ve formě pomoci ukrajinským studentům a také se shodly na spolupracování s neziskovým sektorem, provozování poradenských služeb (ať už psychologických či profesních), pomáhání handicapovaným studentům, poskytování benefitů pro zaměstnance, podporování dalšího vzdělávání zaměstnanců a pořádání kulturních a společenských akcí pro zaměstnance.

Česká zemědělská univerzita a Univerzita Karlova dále vybraly možnost zakládání spin-off podniků. Univerzita Karlova a Česká zemědělská univerzita realizují různé ekologické aktivity upozorňující na důležitost šetrnosti vůči životnímu prostředí.



Univerzita Karlova pak také realizuje projekty zaměřené na rozvoj regionu a vytváří prevenci proti negativním jevům (např. drogy a jiné návykové látky). Respondent České zemědělské univerzity také doplnil, že škola vzdělává stávající či vedoucí pracovníky v řízení neziskových organizací a každý rok vypisuje soutěž, do které se studenti mohou zapojit a která je zaměřená na podporu udržitelnosti kampusu vysoké školy.

**Otázka číslo čtyři** byla zaměřena na důvody, které dle zaměstnanců vysokých škol přimělo vedení škol chovat se společensky odpovědně. Výčet možných důvodů je uveden v Tabulce 2:

Tabulka 2 Důvody pro vybrané vysoké školy chovat se společensky odpovědně

Eticko-morální důvody (vnitřní přesvědčení vedení školy)
Snaha o zlepšení vztahů s veřejností
Snaha o zvýšení loajality zaměstnanců
Snaha o pomoc rozvoji komunity, ve které působíme
Snaha o zlepšení image školy
Snaha o přilákání studentů
Snaha o přilákání zaměstnanců
Přiměl nás k tomu tlak z vnějšku
Přiměla nás k tomu situace na Ukrajině
Jiná...

Zdroj: vlastní zpracování

Dvě ze tří škol se shodly na tom, že jejich společensky odpovědné chování vychází čistě z eticko-morálních důvodů, jinak řečeno vnitřního přesvědčení vedení dané školy, a že se snaží pomoci v rozvoji komunity, ve které dané školy působí. Vysoká škola ekonomická tyto důvody neuvádla. Univerzita Karlova a Vysoká škola ekonomická se dále shodly na zlepšení image škola jako důvodu chovat se společensky odpovědně. Vysoká škola ekonomická potom uvedla i snahu o zlepšení vztahu s veřejností a jako jediná také uvedla snahu o zvýšení loajality zaměstnanců. Univerzita Karlova vybrala možnost „snaha o přilákání studentů“.

Navazující **pátá otázka** je zaměřena na důvody, proč se vysoké školy respondentů nechovají více společensky odpovědně. Mezi odpověďmi byla zahrnuta i taková možnost, dle které respondenti považují aktivity jejich školy v oblasti společenské odpovědnosti za dostatečné. Tuto odpověď zvolili dva respondenti, konkrétně z Vysoké školy ekonomické a z České zemědělské univerzity. Avšak i přes to, že dle těchto respondentů jsou aktivity společenské odpovědnosti jejich škol dostatečné, vybrali tito respondenti i jiné možnosti z výběru uvedeného v Tabulce 3:

Tabulka 3 Důvody proč se vybrané vysoké školy nechovají více společensky odpovědně

Nedostatek finančních prostředků
Nedostatek pracovníků
Nedostatek znalostí a dovedností v této oblasti
Nezájem vedení školy o tuto oblast
Nezájem zájmových skupin (studenti, stát, podniky atd.) o tuto oblast
Nejsou z toho žádné uplatnitelné výsledky
Považujeme naše aktivity v oblasti společenské odpovědnosti za dostatečné
Jiná...

Zdroj: vlastní zpracování

Vysoká škola ekonomická uvedla, že pozoruje nezájem zájmových skupin o oblast společenské odpovědnosti (což uvedla i Česká zemědělská univerzita) a dále z toho pro ni neplynou žádné uplatnitelné výsledky. Česká zemědělská univerzita pak také dodala, že pro další implementaci aktivit společenské odpovědnosti nemají dostatek pracovníků. Univerzita Karlova potom uvedla, že nemají dostatek finančních prostředků pro tuto oblast.

**Šestá otázka** se ptá respondentů, jaké faktory dle nich mohou přispět k rozvoji společenské odpovědnosti na vysokých školách v České republice. Tyto faktory jsou vypsány v Tabulce 4.

Tabulka 4 Faktory vedoucí k rozvoji společenské odpovědnosti na vysokých školách v ČR

Změna legislativy
Příznivé finanční aspekty spojené s realizací společensky odpovědných aktivit
Finanční zvýhodnění při rozdělování finančních prostředků státem
Zpracování kritéria úrovně společenské odpovědnosti v organizaci při žádosti o externí finanční podporu
Zvýšený zájem ze strany zájmových skupin (studenti, zaměstnanci atd.) o tuto problematiku
Jiná...

Zdroj: vlastní zpracování

Respondenti z Univerzity Karlovy a České zemědělské univerzity se shodli na tom, že pro vysoké školy může být atraktivní finanční aspekt spojený s realizací společensky odpovědných aktivit. Všechny vysoké školy se dále shodly na faktu, že v posledních letech se zvyšuje zájem studentů a zaměstnanců o problematiku společenské odpovědnosti. Univerzita Karlova a Česká zemědělská univerzita poté pozitivně vnímají možnost finančního zvýhodnění při rozdělování finančních prostředků státem. Česká zemědělská univerzita také uvedla možnost zpracování kritéria úrovně společenské odpovědnosti v organizaci v případě žádání o externí finanční podporu. Žádná ze škol neuvedla jako důvod změnu legislativy.

**Sedmá**, tedy poslední **otázka**, se ptá na způsoby, jakými vysoké školy informují zaměstnance či širokou veřejnost o vlastním odpovědném chování. V dnešní době už má většina organizací své webové stránky, tudíž není překvapením, že všichni respondenti uvedli webové stránky jako jeden ze způsobů komunikace s veřejností. Kromě Vysoké školy ekonomické se všechny školy dále shodly na využívání intranetu a porad. Univerzita Karlova a Česká zemědělská univerzita dále informuje okolí o svém odpovědném chování pomocí výročních zpráv a pouze Česká zemědělská univerzita také vydává školní noviny.

Lze tedy shrnout, že všechny vybrané vysoké školy působí v oblasti společenské odpovědnosti a nějakým způsobem zareagovali na současnou situaci vyplývající z dění na

Ukrajíně. Všichni respondenti uvedli, že jejich vysoké školy plní třetí roli vysokých škol, což zahrnuje celoživotní vzdělávání a poskytování dalších vědomostí širokému okolí včetně např. seniorům, aby těmto skupinám nabídly možnost uspokojení svých potřeb související s jejich zájmy a rozšíření obzoru svých vědomostí.

Vybraným vysokým školám tedy záleží na obecné společenské spokojenosti a implementují různé aktivity s cílem naplnit právě svou roli ve společenské odpovědnosti. Je však důležité si povšimnout, že jeden respondent dle svých odpovědí nepovažuje aktivity své vysoké školy v rámci společenské odpovědnosti za dostatečné, a jako důvod byl uveden nedostatek finančních prostředků.

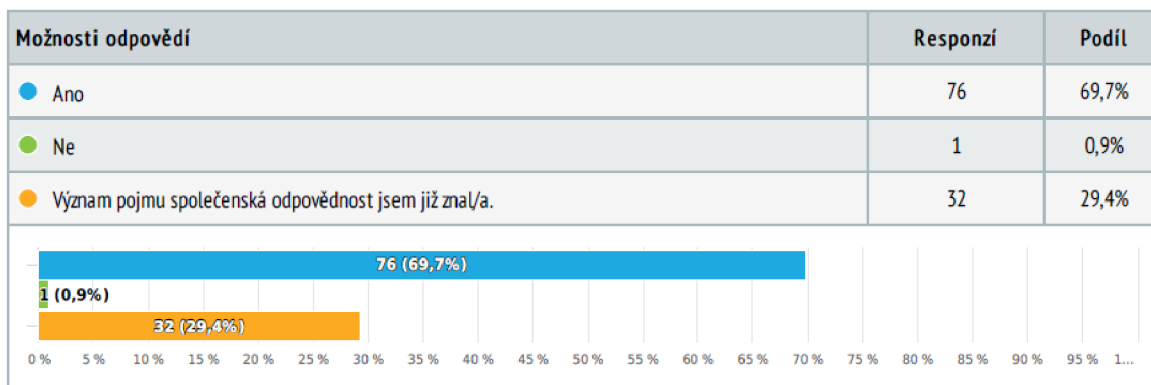
#### 4.2.2 Rozbor otázek dotazníku pro studenty vybraných vysokých škol včetně odpovědí

**První otázka** v dotazníku sloužila ke zjištění, zda studenti ví, co vlastně společenská odpovědnost je. Součástí otázky byl také odstavec, který pojem CSR krátce vysvětlil a je uveden v Obrázku 1.

Obrázek 1 Znalost pojmu CSR u studentů vybraných vysokých škol

1 Pojem společenská odpovědnost (z anglického Corporate Social Responsibility – CSR) je chápán jako dobrovolný závazek firem chovat se v rámci svého fungování odpovědně k prostředí i společnosti, ve které podnikají, tedy chovat se seriózně k zákazníkům a partnerům, starat se o své pracovníky, chránit životní prostředí atd. Toto chování poté napomáhá ke zlepšení reputace firmy a zvýšení důvěryhodnosti, případně konkurenceschopnosti. Je Vám jasný význam pojmu společenská odpovědnost?

*Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 109 x, nezodpovězeno 0 x*

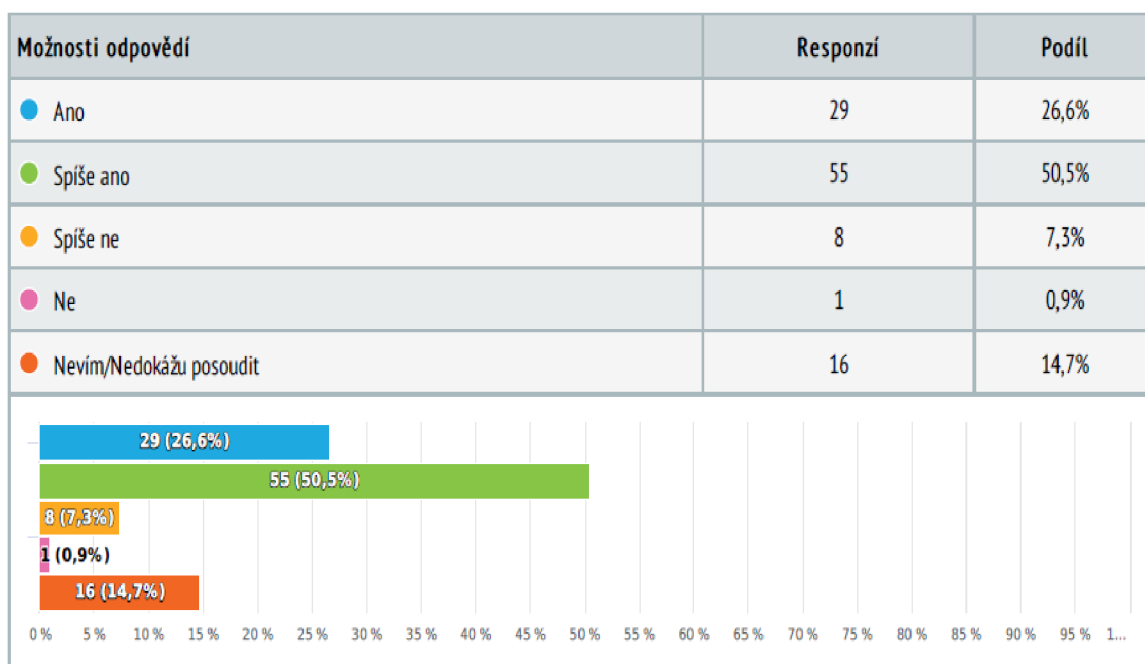


Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

Pouze 32 respondentů – tedy 29,4 % dotazovaných – vědělo již dříve, co pojem společenská odpovědnost znamená. Těchto 32 respondentů se dělí na 6 studentů ČZU, 5 studentů UK a 21 studentů VŠE. Dále 69,7 % dotazovaných (tedy 76 respondentům – konkrétně 22 ČZU, 33 UK a 21 VŠE) pomohl k pochopení pojmu CSR právě zmiňovaný odstavec připsaný k otázce. Pouze jeden respondent z ČZU zaškrtnl možnost „ne“.

**Druhá otázka** se studentů ptala, zda mají pocit, že je jejich vysoká škola společensky odpovědná. Respondenti měli možnost vybrat mezi pěti různými odpověďmi na škále: „Ano – Spíše ano – Spíše ne – Ne – Nevím/nedokážu posoudit“. Znázornění výsledků je uvedeno v Obrázku 2.

Obrázek 2 Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Máte pocit, že je Vaše vysoká škola společensky odpovědná?“

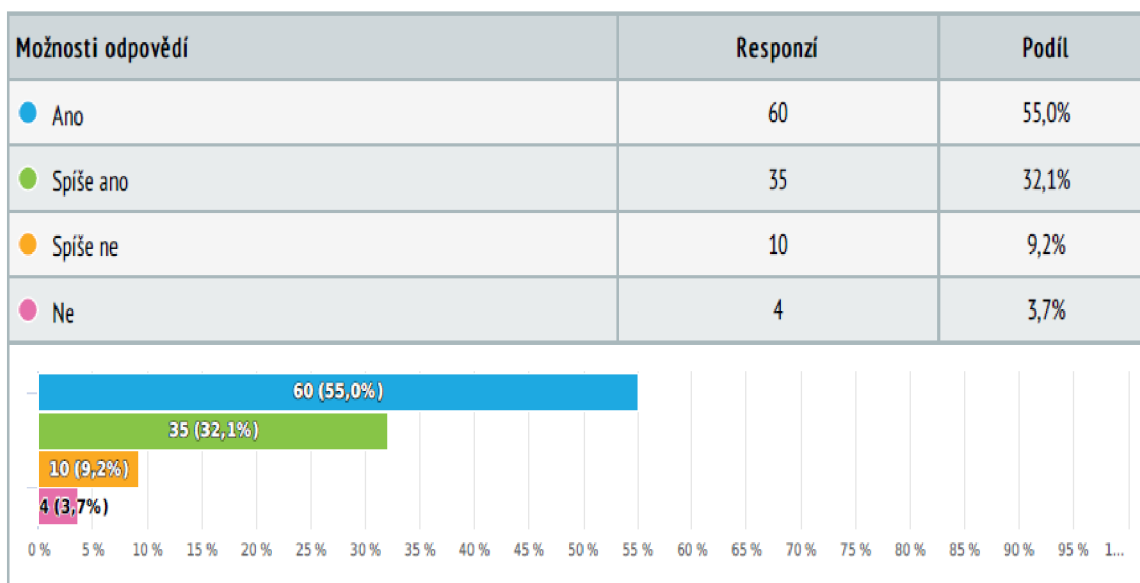


Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

Největší podíl studentů, konkrétně 50,5 % (55 studentů – 12 ČZU, 24 UK a 19 VŠE), vybral odpověď „Spíše ano“. Na druhém místě v počtu hlasů s procentuální částí 26,6 % pak byla odpověď „Ano“ (29 studentů – 12 ČZU, 9 UK a 8 VŠE) a na třetím místě s podílem 14,7 % studentů (16 respondentů – 2 ČZU, 3 UK a 11 VŠE) odpověď „Nevím/nedokážu posoudit“. Negativní odpovědi vybralo dohromady 9 studentů – 8 zakliklo „Spíše ne“ (7,3 % - 3 ČZU, 2 UK a 3 VŠE) a jeden respondent z VŠE vybral možnost „Ne“ (0,9 %).

U **třetí otázky** respondenti odpovídali na otázku, zda by se podle nich měly vysoké školy soustředit či podílet na řešení společenských problémů. Studenti měli opět výběr odpovědí ze škály „Ano – Spíše ano – Spíše ne – Ne“, jak je uvedeno v Obrázku 3.

Obrázek 3 Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Měly by se podle Vás vysoké školy soustředit či podílet na řešení společenských problémů?“

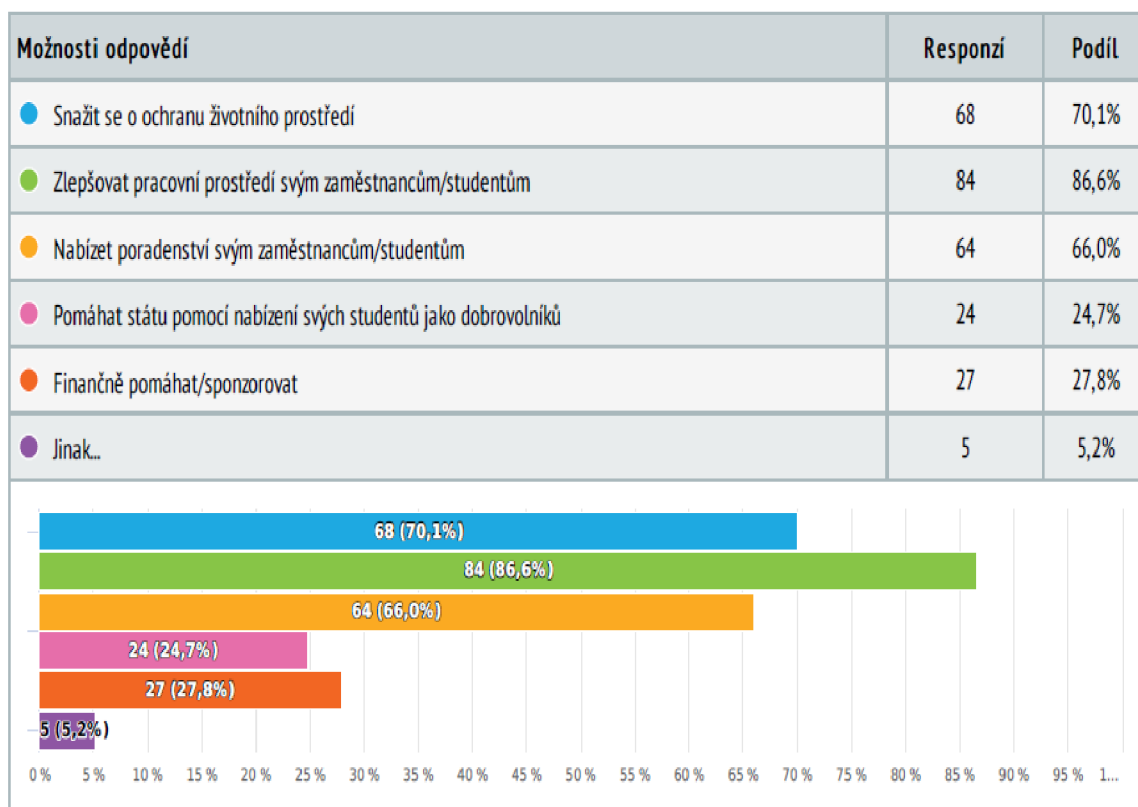


Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

V tomto případě více jak polovina studentů zaujímající 55 % z celkového počtu respondentů (konkrétně 60 studentů – 15 ČZU, 21 UK a 24 VŠE) odpověděla kladně „Ano“. Dále 35 studentů (32,1 % – 10 ČZU, 11 UK a 14 VŠE) vybralo odpověď „Spíše ano“, 10 studentů (9,2 % – 4 ČZU, 4 UK a 2 VŠE) zvolilo „Spíše ne“ a pouze 4 studenti (3,7 % – 2 UK a 2 VŠE) zakliklo možnost „Ne“.

Následující **čtvrtá otázka** těsně souvisí s otázkou třetí a obrací se na ty respondenty, kteří právě ve třetí otázce vybraly pozitivní možnosti „Ano“ či „Spíše ano“. Respondenti zde byli dotázáni, jakými způsoby by se podle nich měly školy podílet na řešení společenských problémů. Tato otázka nebyla povinná a dohromady na ni odpovědělo 97 studentů. Zároveň mohli respondenti vybrat více než jen jednu možnost. Na Obrázku 4 jsou vidět možnosti, které mohli respondenti vybírat včetně možnosti napsat důvod, který nebyl v dotazníku uvedený, do kolonky „Jinak“.

Obrázek 4 Způsoby, jakými by se dle studentů měly vysoké školy podílet na řešení společenských problémů



Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

Jak je tedy na Obrázku 4 patrné, nejvíce studentů vybralo důvod „Zlepšovat pracovní prostředí svým zaměstnancům/studentům“. Tuto možnost vybralo 84 respondentů (23 ČZU, 28 UK a 33 VŠE), tedy 86,6 % z celkového podílu. Z této možnosti plynou přímé benefity pro studenty, tudíž není překvapením, že právě tato možnost byla mezi respondenty nejoblíbenější.

Jako druhá možnost v pořadí, kterou zvolilo nejvíce studentů, konkrétně 68 (70,1 % – 16 ČZU, 26 UK a 26 VŠE), byla „Snažit se o ochranu životního prostředí“. V posledních letech se zájem studentů o ochranu životního prostředí neustále zvyšuje a je to téma, které je v současnosti velmi populární.

Třetí nejoblíbenější možnost byla „Nabízet poradenství svým zaměstnancům/studentům“. I z této možnosti plynou přímé benefity studentům a stejně jako ochrana životního prostředí je i téma mentálního zdraví a pohody velmi rozšířeným tématem posledních let. Není tedy překvapením, že tuto možnost zakliklo 64 studentů, tedy 66 % (16 ČZU, 26 UK a 26 VŠE) z celkového podílu respondentů.

Čtvrtou nejčastěji vybranou odpovědí byla „Finančně pomáhat/sponzorovat“. Záměrně v této možnosti nebylo specifikováno, komu či čemu by případně vysoká škola finančně vypomáhala. I přes to však tato odpověď nebyla mezi respondenty příliš oblíbená, a proto ji vybralo pouze 27 studentů (27,8 % – 7 ČZU, 9 UK a 11 VŠE).

Poslední vypsanou možností bylo „Pomáhat státu pomocí nabízení svých studentů jako dobrovolníků“. Zde je evidováno 24 odpovědi, tedy 24,7 % (4 ČZU, 8 UK a 12 VŠE) z celkového podílu studentů.

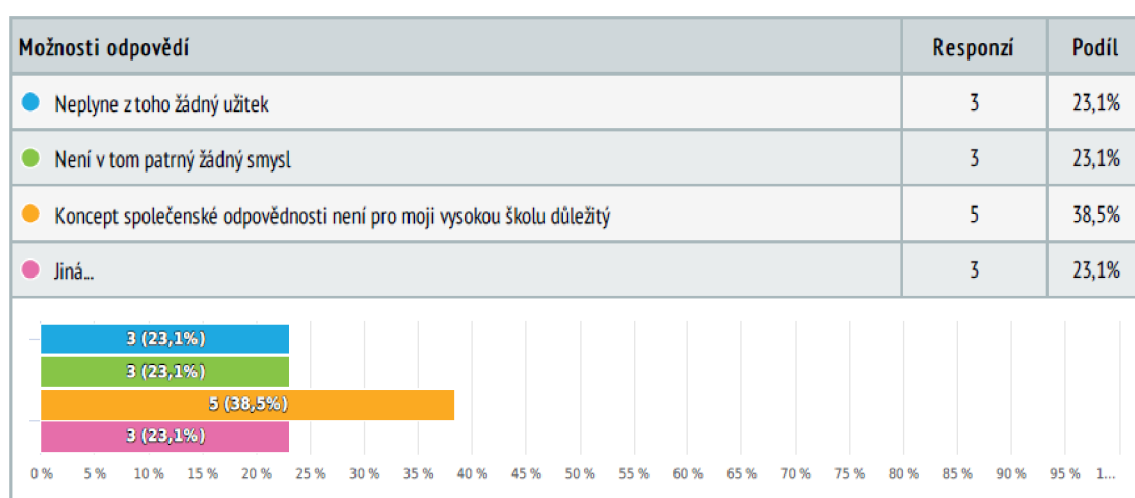
Z obrázku je dále patrné, že čtyři studenti využili možnosti „Jinak“ a dopsalo důvody, které nebyly zmíněny v dotazníku. Tyto možnosti jsou citovány níže:

- „Zvyšovat informovanost veřejnosti i politiků, jejichž prostřednictvím je možné snazší snažit se o ochranu přírody a další činnosti.“ (respondent z UK, 2023);
- „Vyzdvihovat společenské problémy a vést o nich diskuse.“ (respondent z UK, 2023);
- „Zefektivňovat se, inovovat, soustředit se na nové problematiky.“ (respondent z VŠE, 2023);
- „Vysoká kvalita a dobrá organizace.“ (respondent z ČZU, 2023).



**Pátá otázka**, stejně jako čtvrtá, souvisí s otázkou třetí. V této otázce měli prostor ti respondenti, kteří ve třetí otázce vybrali negativní odpovědi „Ne“ či „Spíše ne“ a měli zde vybrat důvody, proč by se vysoké školy neměly chovat společensky odpovědně. I tato otázka nebyla povinná, byl možný výběr více možností a dohromady na ni odpovědělo 13 studentů. Na Obrázku 5 jsou vidět možnosti, které mohli respondenti vybírat, a i zde byla možnost připsat v dotazníku nezmíněný důvod:

Obrázek 5 Důvody proč by se dle studentů vysoké školy neměly zabývat společenskou odpovědností



Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

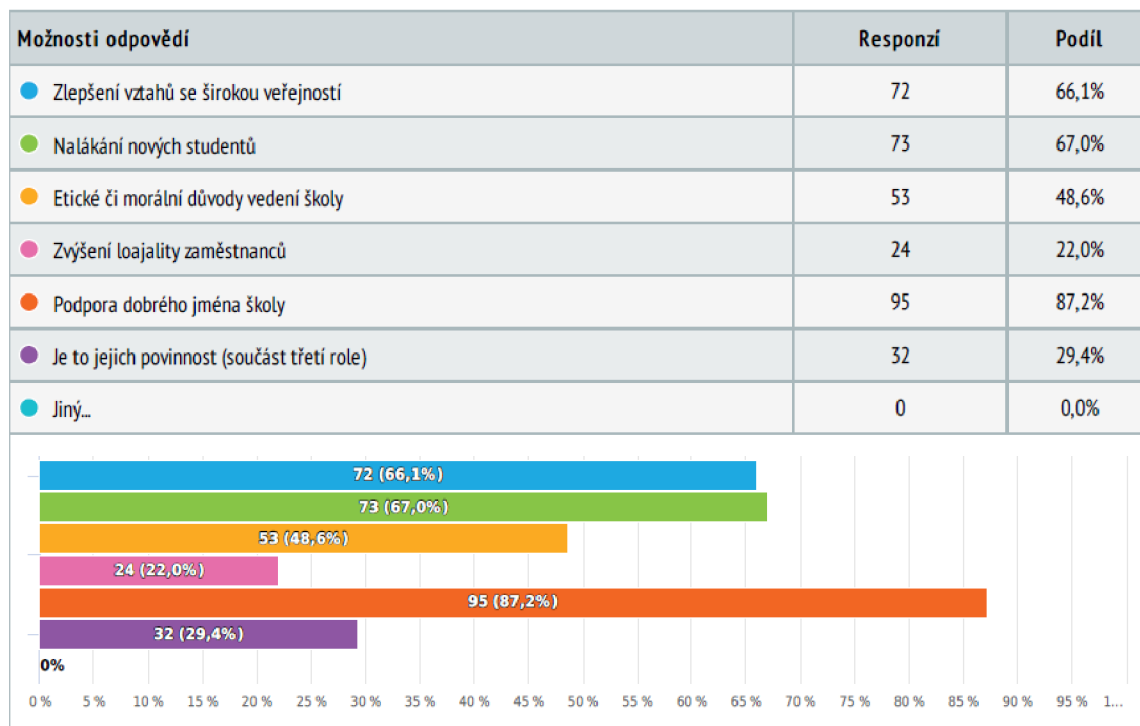
Jak lze pozorovat na Obrázku 5, možnosti „Neplyne z toho žádný užitek“ a „Není v tom patrný žádný smysl“ vybral stejný počet studentů, tedy tři (23,1 %). Možnost „Neplyne z toho žádný užitek“ vybrali dva studenti z UK a jeden student z VŠE, možnost „Není v tom patrný žádný smysl“ vybral naopak jeden student z VŠE a dva studenti z UK. Na možnosti „Koncept společenské odpovědnosti není pro moji vysokou školu důležitý“ už se shodlo více studentů, dohromady pět (38,5 % – 2 ČZU, 2 UK a 1 VŠE).

Tři studenti poté využili možnosti napsat vlastní důvod, které jsou citovány níže:

- „*Není to práce vysoké školy.*“ (respondent z UK, 2023);
- „*Pro různé kategorie lidí (např. podle věku), se definice společenské odpovědnosti může lišit.*“ (respondent z ČZU, 2023);
- „*VŠ nepodniká, VŠ je instituce (státní) a má danou úlohu, kterou má plnit především.*“ (respondent z UK, 2023).

V **šesté otázce** byly vypsané důvody, kvůli kterým by se – dle studentů – měly vysoké školy chovat společensky odpovědně. Studenti mohli vybrat více než jednu možnost. V Obrázku 6 jsou uvedeny možné důvody k vybrání:

Obrázek 6 Důvody proč se dle studentů vysoké školy chovají společensky odpovědně



Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

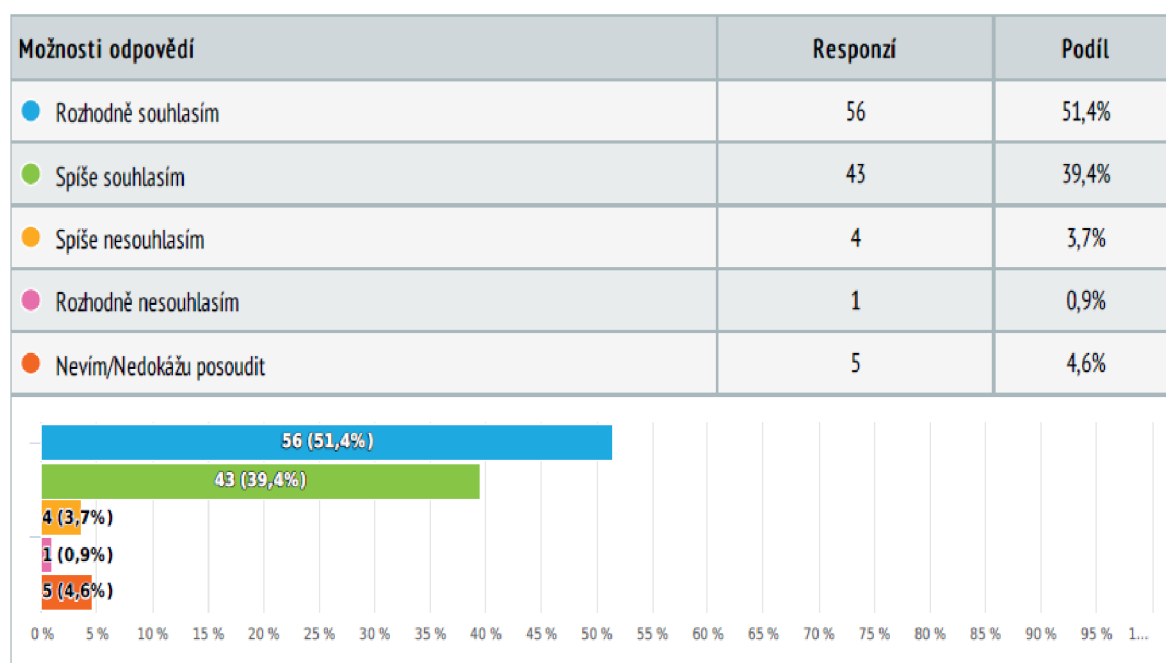
V této otázce 95 respondentů, tedy valná většina (87,2 % – 27 ČZU, 32 UK a 36 VŠE), vybrala možnost „Podpora dobrého jména školy“. Z toho lze usoudit, že dle většiny dotázaných studentů vysokým školám záleží víc na udržení image a pozitivních ohlasů od společnosti, než že by vedení společnosti jednalo dle svých etických a morálních přesvědčení – tuto možnost vybralo pouze 53 respondentů, tedy 48,6 % (14 ČZU, 20 UK a 19 VŠE) z celkového počtu dotázaných.

Skoro stejný počet studentů pak vybralo možnosti „Nalákání nových studentů“ a „Zlepšení vztahů s veřejností“. První zmíněnou možnost vybralo 73 studentů (67 % – 17 ČZU, 27 UK a 29 VŠE), druhou pak 72 (66,1 % – 17 ČZU, 21 UK a 34 VŠE). Dále 32 studentů (29,4 % – 6 ČZU, 11 UK a 14 VŠE) vnímá společenské chování jako povinnost školy a 24 studentů (22 % – 5 ČZU, 9 UK a 10 VŠE) se domnívá, že společenské chování vysoké školy vede ke

zvýšení loajality zaměstnanců. V tomto případě žádný respondent nevyužil možnosti doplnit vlastní důvod, který nebyl ve výčtu uveden.

**Sedmá otázka** dala respondentům možnost vybrat na škále „Rozhodně souhlasím – Spíše souhlasím – Spíše nesouhlasím – Rozhodně nesouhlasím – Nevím/Nedokážu posoudit“ míru ztotožnění s tvrzením: „Je důležité, aby se vysoká škola chovala společensky odpovědně.“. Pro lepší přehlednost je přiložen Obrázek 7 se zaznamenanými odpověďmi:

Obrázek 7 Míra souhlasu/nesouhlasu s tvrzením „Je důležité, aby se vysoká škola chovala společensky odpovědně.“

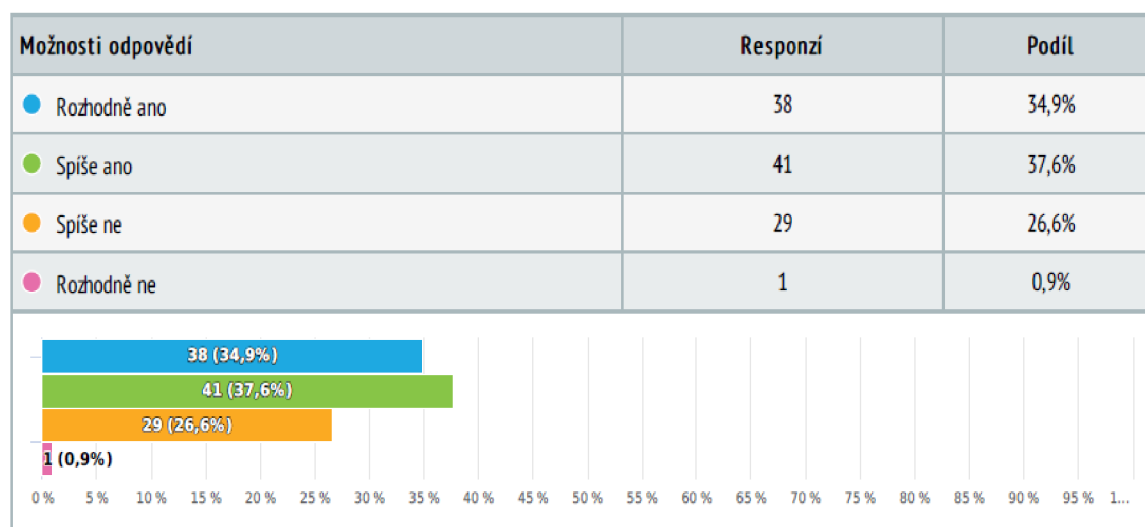


Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

V tomto případě 56 studentů (51,4 % – 14 ČZU, 19 UK a 23 VŠE) s tímto tvrzením rozhodně souhlasilo. Dále 43 studentů (39,4 % – 13 ČZU, 13 UK a 17 VŠE) spíše souhlasilo a pět studentů (4,6 % – 2 ČZU, 2 UK a 1 VŠE) nevědělo či nedokázalo posoudit svou míru souhlasu s daným tvrzením. Čtyři studenti pak s tvrzením spíše nesouhlasili (3,7 % – 3 UK a 1 VŠE) a jeden student z UK uvedl, že s tvrzením rozhodně nesouhlasí (0,9 %).

V **osmé otázce** již studenti volili odpověď na otázku související přímo s krizí na Ukrajině. První z této škály otázek se zaměřila na to, zda studenti vnímají jakýkoliv vliv války na Ukrajině na jejich vysokou školu. Opět bylo možné vybrat ze škály odpovědí: „Rozhodně ano – Spíše ano – Spíše ne – Rozhodně ne“, jak je uvedeno na Obrázku 8.

Obrázek 8 Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Vnímáte, že se krize na Ukrajině dotkla Vaší vysoké školy?“

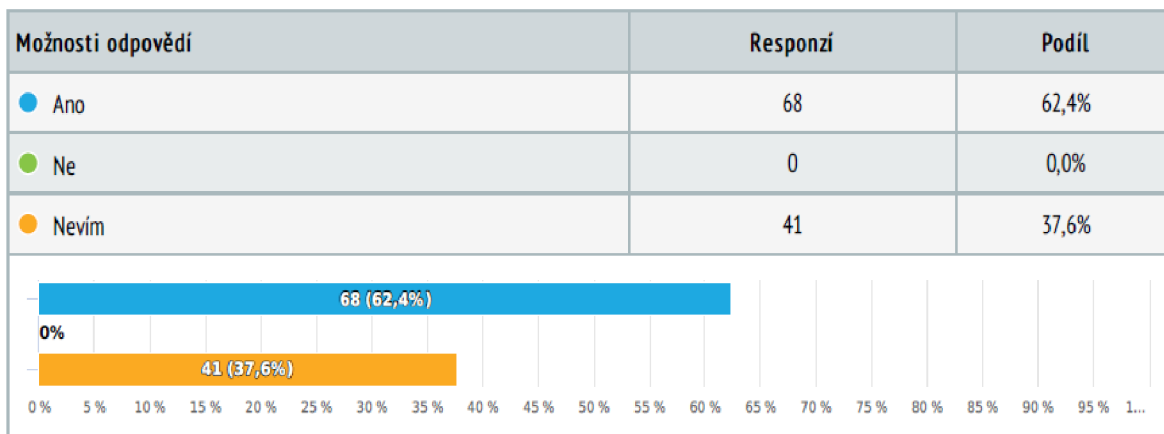


Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

Zde byly dvě první odpovědi, tedy Rozhodně ano a Spíše ano, téměř vyrovnány, nicméně možnost Spíše ano vybralo 41 studentů (37,6 % – 10 ČZU, 11 UK a 20 VŠE) a Rozhodně ano 38 studentů (34,9 % – 10 ČZU, 13 UK a 15 VŠE). Poté 29 studentů (26,6 % – 8 ČZU, 14 UK a 7 VŠE) uvedlo, že spíše nevnímají vliv krize na jejich školu a opět pouze jeden student z ČZU (0,9 %) zvolil možnost Rozhodně ne.

**Devátá otázka** klade respondentům dotaz, zda zaznamenali provedené kroky jejich vysoké školy ke zlepšení současné situace související právě s krizí na Ukrajině. Byl možný výběr ze tří odpovědí, konkrétně „Ano – Ne – Nevím“. Přehledné znázornění je opět uvedeno na Obrázku 9.

Obrázek 9 Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Podnikla Vaše vysoká škola kroky ke zlepšení situace související s krizí na Ukrajině?“

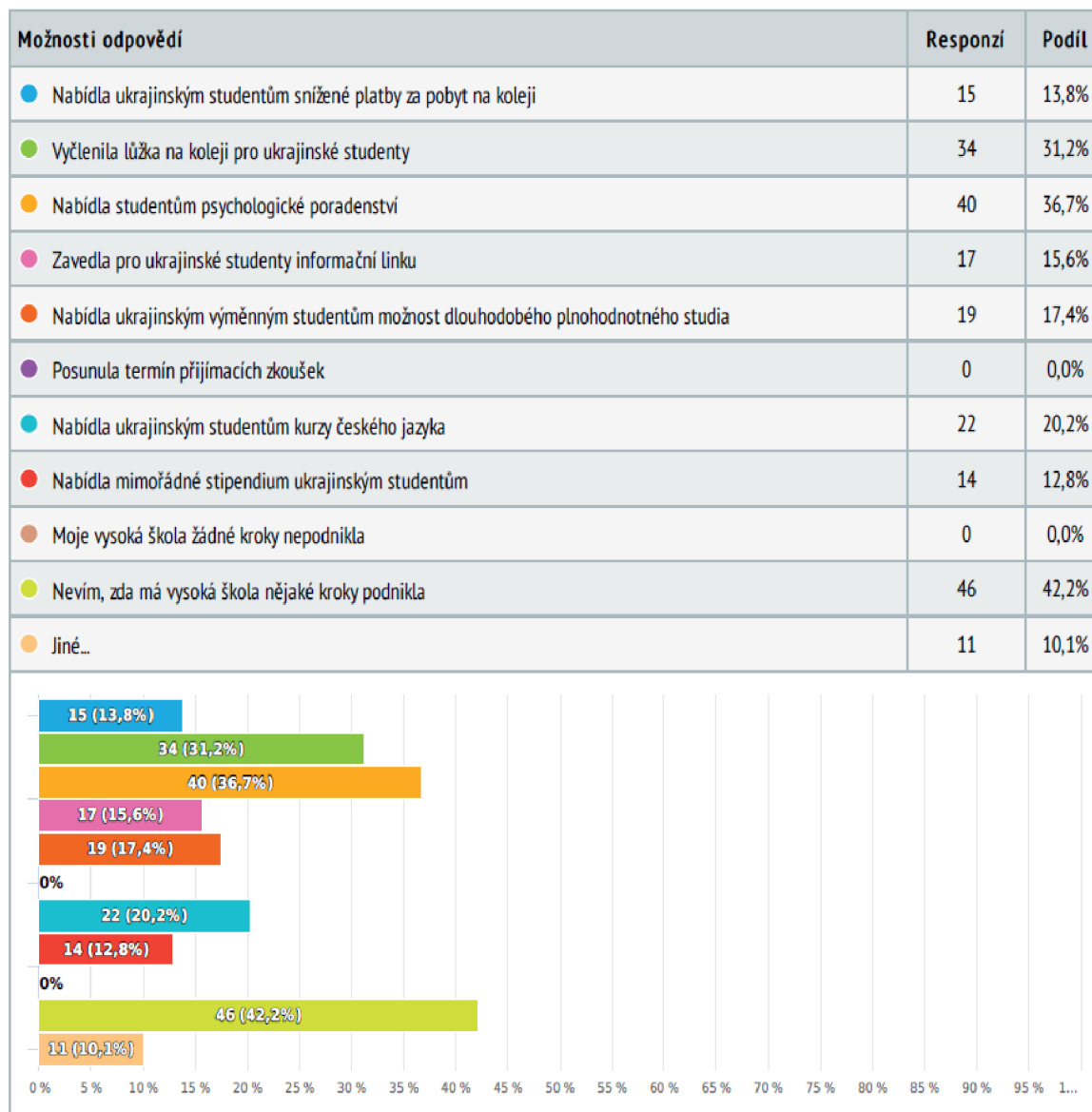


Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

V této otázce 68 studentů (62,4 % – 18 ČZU, 29 UK a 21 VŠE), tedy více jak polovina z celkového počtu dotazovaných, odpovědělo na otázku kladně a zbytek, tedy 41 studentů (37,6 % – 10 ČZU, 9 UK a 21 VŠE), zvolilo jako odpověď „Nevím“. Ani jeden respondent neodpověděl na otázku „Ne“. V této otázce se odráží důležitost sdělování provedených kroků ze strany škol. Téměř 40 % studentů nedokázalo přesně určit, zda jimi navštěvovaná vysoká škola provedla aktivity na pomoc Ukrajině. Většinu těchto respondentů tvoří studenti z Vysoké školy ekonomické. Lze tedy usoudit, že VŠE neposkytovala stejné množství sdělení ohledně poskytnuté pomoci jako ostatní vybrané vysoké školy.

V **desáté otázce** již měli studenti vybírat konkrétní kroky, které jejich vysoká škola provedla ke zlepšení situace související s krizí na Ukrajině. Respondenti mohli vybrat více možností. Na Obrázku 10 jsou vypsány možnosti, mezi kterými byl možný výběr:

Obrázek 10 Kroky, které vysoké školy podnikly ke zlepšení situace související s válkou na Ukrajině a byly zaznamenány studenty



Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

U této otázky žádný z respondentů nevybral možnost „Moje vysoká škola žádné kroky nepodnikla“. Zároveň však nejvíce počet respondentů, tedy 46 studentů, (42,2 % – 11 ČZU, 11 UK a 24 VŠE) vybralo možnost „Nevím, zda má vysoká škola nějaké kroky podnikla“.

Tato informace vypovídá o tom, že žáky buď problematika společenské odpovědnosti nezajímá natolik, aby si tyto informace vyhledávali či všímali, když se jim naskytnou, anebo jejich vysoké školy dostatečně neinformují o provedených krocích.

Druhou nejčastěji vybranou odpovědí byla možnost „Nabídla studentům psychologické poradenství“ – tuto odpověď vybralo o 6 respondentů méně než u předchozí odpovědi, tedy 40 (36,7 % – 7 ČZU, 19 UK a 14 VŠE).

Třetí nejčastěji vybranou možností bylo „Vyčlenila lůžka na koleji pro ukrajinské studenty“, na které se shodlo 34 studentů (31,2 % – 14 ČZU, 12 UK a 8 VŠE). Odpověď „Nabídla ukrajinským studentům kurzy českého jazyka“ vybralo 22 studentů (20,2 % – 7 ČZU, 10 UK a 5 VŠE).

Pátou možností v pořadí nejčastěji vybíraných možností bylo „Nabídla ukrajinským výměnným studentům možnost dlouhodobého plnohodnotného studia“. Tento krok ve svých školách zaznamenalo 19 studentů (17,4 % – 3 ČZU, 12 UK a 4 VŠE).

Těsně za předchozí možnosti se dle počtu zvolení studenty drží možnosti „Zavedla pro ukrajinské studenty informační linku“ s počtem 17 hlasů (15,6 % – 2 ČZU, 12 UK a 3 VŠE) a „Nabídla ukrajinským studentům snížené platby za pobyt na koleji“ s počtem 15 hlasů (13,8 % – 5 ČZU, 5 UK a 5 VŠE).

Poslední možnost, která byla respondenty nejméně vybíraná, byla „Nabídla mimořádné stipendium ukrajinským studentům“. Celkově tuto možnost zvolilo 14 hlasů (12,8 % – 1 ČZU, 6 UK a 7 VŠE).

Respondenti opět měli možnost dopsat možnosti do kolonky „Jiné...“ – tuto možnost využilo 10 studentů. Tyto doplněné možnosti byly (citováno):

- „*Finanční sbírka, materiální sbírka, prostory v jiných budovách mimo koleje k ubytování.*“ (respondent z UK, 2023);
- „*Pořádala přednášky na toto téma; pořádala sbírku potravin a dalších potřebných věcí, které následně poslala na Ukrajinu.*“ (respondent z UK, 2023);

- „Nezajímala jsem se o to, jaké všechny kroky škola podnikla.“ (respondent z UK, 2023);
- „Uskutečnila sbírku s humanitární pomocí pro Ukrajinu.“ (respondent z UK, 2023);
- „Vím, že byla přijata minimálně jedna ukrajinská profesorka, o pomoci studentům moc nevím, ale je možné, že proběhla i ta.“ (respondent z VŠE, 2023);
- „Moje fakulta zprostředkovává zdravotní péči na Hlavním nádraží.“ (respondent z UK, 2023);
- „Vybrala a poslala humanitární pomoc.“ (respondent z UK, 2023).

V doplněných odpovědích od respondentů byly také odpovědi „Nevím“ (ač tato možnost byla k výběru již v připravených odpovědích – tuto možnost dopsal respondent z VŠE) či „Nabídla jim nějaké kroky, ale nejsem si jistá jaké“ – respondentka z ČZU.

A nakonec možnost „Posunula termín přijímacích zkoušek“ zůstala bez jediného hlasu.

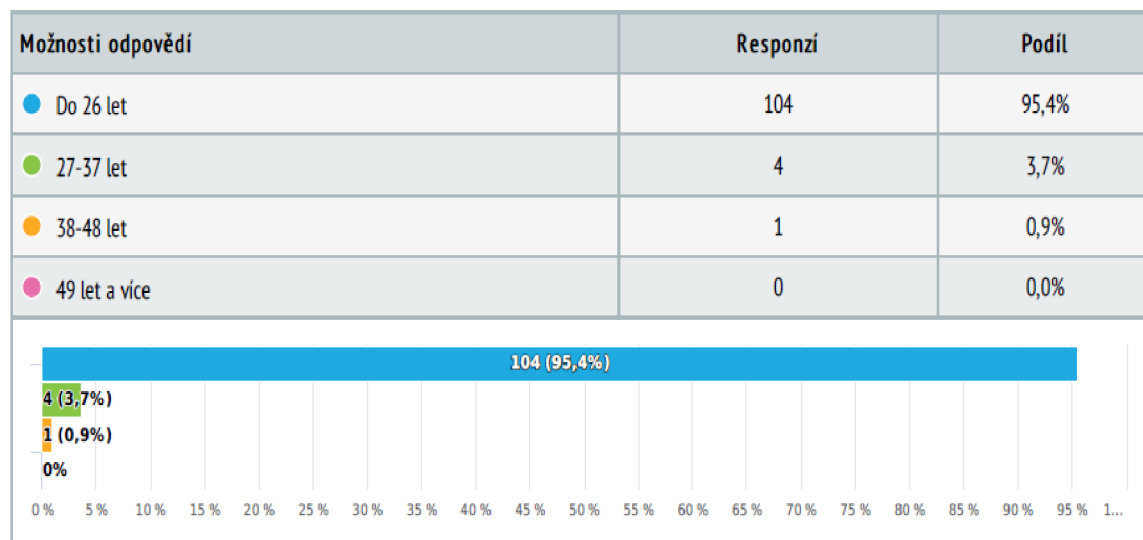
Od **jedenácté otázky** dále byly dotazy obecnější a zaměřeny hlavně na respondenty jako takové. První obecnější otázkou bylo určení pohlaví respondentů. Vyšlo najevo, že většinou respondentů byly ženy (konkrétně 82, tedy 75,2 % – 22 ČZU, 29 UK a 31 VŠE), dále na dotazník odpovídalo 26 mužů (23,9 % – 7 ČZU, 8 UK a 11 VŠE) a jeden respondent navštěvující Univerzitu Karlovu vybral možnost „Jiné“ (0,9 %).

Vzhledem k tomu, že dotazník byl rozeslán primárně přes Facebookové skupiny daných vysokých škol a vyplnění bylo samozřejmě dobrovolné, tak lze ze zmíněného výsledku této otázky spekulovat, zda je problematika společenské odpovědnosti atraktivnějším tématem pro ženy spíše než pro muže, či zda jsou ženy ochotnější věnovat čas vyplnění nepovinných dotazníků než muži.



**Dvanáctá otázka** byla zaměřena na zařazení respondentů do věkových kategorií, přičemž kategorie byly rozděleny tak, jak je uvedeno na Obrázku 11:

Obrázek 11 Zařazení respondentů do věkových kategorií



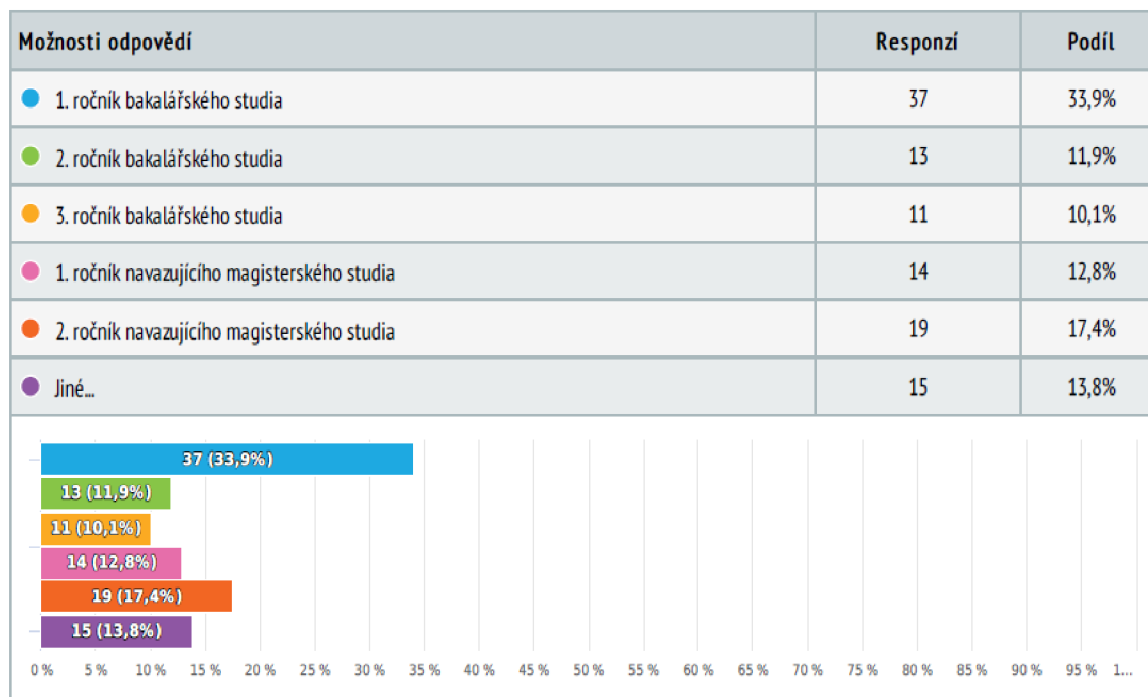
Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

Na tento dotazník odpovídala valná většina respondentů (konkrétně 104, tedy 95,4 % – 28 ČZU, 34 UK a 42 VŠE) ve věku do 26 let. Čtyři studenti – všichni navštěvující Univerzitu Karlovu – pak byli ve věku od 27 do 37 let a jedním z respondentů z ČZU byl člověk starší 38 let.

Ve **třinácté otázce** již studenti uváděli přímo jména vysokých škol, které studují. Jak již bylo řečeno, dotazník byl určen pouze pro studenty škol Česká zemědělská univerzita, Univerzita Karlova a Vysoká škola ekonomická.

Čtrnáctou otázkou bylo upřesnění typu studia a ročníku respondentů. Tato rozdělení jsou uvedena na Obrázku 12:

Obrázek 12 Rozdělení respondentů dle typu a ročníku studia



Zdroj: vlastní zpracování, Survio (2023)

Zde vyšlo najevo, že nejvíce studentů – 37, tedy 33,9 % - studuje 1. ročník bakalářského studia. Druhý nejvyšší počet respondentů označil studium 2. ročníku navazujícího magisterského studia, konkrétně 19 studentů, tedy 17,4 %. Dále byli studenti poměrně rovnoměrně rozděleni do ostatních ročníků. Také 15 studentů využilo možnost konkretizovat, v jakém se nachází ročníku, pokud taková možnost nebyla na výběr: 14 studentů z 15 bylo studenty Univerzity Karlovi a 1. student byl z Vysoké školy ekonomické. Studenti z UK uvedli, že studují také 4. až 5. ročníky bakalářského studia, 3. lékařskou fakultu či 4. ročník magisterského studia. Respondent z VŠE byl studentem 4. ročníku bakalářského studia.

V patnácté otázce respondenti označili formu jejich studia. Opět většina respondentů byli studenti studující prezenčně, konkrétně 104 (95,4 %). Pět studentů (4,6 %) tedy studuje kombinovaně.

Poslední, **šestnáctou otázkou**, bylo určení národnosti respondentů. Tato otázka byla nepovinná – 13 studentů využilo možnosti neodpovědět. Ti, co se rozhodli odpovědět, byli rozděleni následovně:

- 88 respondentů uvedlo českou národnost,
- čtyři respondenti uvedli slovenskou národnost,
- jeden respondent uvedl jako národnost Kazachstán,
- jeden respondent uvedl jako národnost Rusko,
- jeden respondent uvedl jako národnost Ukrajina,
- jeden respondent uvedl jako národnost Vietnam.

## 5 Výsledky a diskuse

### 5.1 Shrnutí dotazníkového šetření

Ze získaných odpovědí od studentů České zemědělské univerzity, Univerzity Karlovi a Vysoké školy ekonomické lze říct, že pro většinu studentů není pojem společenská odpovědnost cizí. Zároveň tato většina respondentů dala pomocí svých odpovědí najevo, že je pro ně důležité, aby jejich vysoké školy byly společensky odpovědné. Ač dohromady 72,5 % dotázaných uvedlo, že vnímají vliv krize na Ukrajině na jejich vysoké škole, tak z výsledku jiné otázky vyplývá, že poměrně velká většina otázaných studentů – konkrétně 42,2 %, tedy 46 studentů z celkového počtu 109 – vlastně neví, jestli jimi navštěvovaná vysoká škola provedla nějaké kroky ke zlepšení situace související právě s krizí na Ukrajině. Většinou část těchto 46 studentů tvoří studenti z Vysoké školy ekonomické, a to 24. Z tohoto výsledku vyplývá, že se zde jedná buď o nezájem studentů o danou problematiku, nebo o nedostatečné či nevhodné informování danými vysokými školami.

Vzhledem k tomu, že všichni zaměstnanci vybraných vysokých škol v rozhovorech potvrdili sdělování informací ohledně CSR přes webové stránky, tak ke zvýšení dosahu mezi studenty a vysokou veřejnost může pomoci modernizace webových stránek – hlavně tedy jejich přehlednost. V dnešní internetové době se dále sluší vyzdvihnout sílu sociálních sítí, především Instagramu.

Všechny vybrané školy jsou na této platformě aktivní, přičemž Česká zemědělská univerzita a Vysoká škola ekonomická na svých Instagramových profilech disponují přibližně 10tisíci sledujícími a Univerzita Karlova 28tisíci sledujícími. Na Instagramovém profilu Univerzity Karlovi jsou k dohledání příspěvky související jak s řešením různých společenských problémů, tak i příspěvky související s krizí na Ukrajině. Velmi podobně to vypadá i na profilu České zemědělské univerzity. Na profilu Vysoké školy ekonomické je k dohledání pouze jeden příspěvek ohledně proběhlé sbírky pro Ukrajinu z března roku 2022.

Někteří ze studentů, kteří volili negativně při dotázání, zda by měli vysoké školy podílet na řešení společenských problémů, dopsali vlastní důvod, který nebyl v napsaných možnostech na výběr. Jedním z názorů bylo například „Není to práce vysoké školy“. Jak již bylo zmíněno u výstupů z prvního dotazníkového šetření, tak se vysoké školy poměrně rozsáhle zapojují

do společenského dění, ať už například pomocí samotného rozšiřování informací o společenské odpovědnosti pomocí výuky o ní, pořádání různých akcí pro zaměstnance i širokou veřejnost či zakládání spin-off podniků. Podle těchto informací tedy lze usoudit, že v případě jiného dotazování široké veřejnosti by názor, že podílet se na řešení společenských problémů není práce vysokých škol, nebyl příliš populární.

Další možnost, kterou připisal jeden z respondentů a s touto problematikou souvisí, byla „VŠ nepodniká, VŠ je instituce (státní) a má danou úlohu, kterou má plnit především“. Pokud budeme předpokládat, že touto danou úlohou respondent myslel učení a přípravování studentů v konkrétních oborech, tak je zjevné, že vysoké školy (a jejich vedení) jsou prokazatelně schopné angažovat se i v řešení společenských problémů, nebo dokonce spojovat jejich svou hlavní úlohu právě s řešením CSR, a to například pomocí vypisování bakalářských a diplomových prací právě na téma společenské odpovědnosti.

V přiřazených možnostech studenty byl také názor: „Pro různé kategorie lidí (např. podle věku), se definice společenské odpovědnosti může lišit“. Definice společenské odpovědnosti jako taková se v zásadě nemění. Mohou se lišit názory jednotlivců ohledně důležitosti různých akcí, které vysoké školy provádějí v rámci CSR a tyto názory se mohou lišit právě například podle věku.

U otázek souvisejících s krizí na Ukrajině dala většina respondentů najevo, že si všimli vlivu krize na jejich vysokou školu. Dotazník však nespécifikoval, jaký druh vlivu je míněn – studenti tedy mohli tento vliv pochopit jako například sdílení solidarity na sociálních sítích vysokých škol, ve kterých se jednalo pouze o slovní podporu, nebo tento vliv mohli také pochopit jako vytváření různých akcí, kde bylo cílem získat prostředky na pomoc Ukrajině.

Studenti také jistě vnímali fakt, že každodenní chod škol v souvislosti s nastalou krizí nebyl ve větším měřítku narušen. Tento rozdíl ve vnímání mohl zapříčinit, že 29 studentů (14 z Univerzity Karlovi) v dotazníku vybralo možnost, že si spíše nevšimli jakéhokoliv vlivu krize na jejich vysokou školu, ač je prokázáno, že všechny školy vyjádřili svou solidaritu jak pouze slovy na sociálních sítích, tak i pomocí různých sbírek, nabídek ubytování atd.

Odpovědi z dotazníku dále potvrdili, že si 68 respondentů ze 109 všimlo provedených kroků jejich škol na pomoc Ukrajině, i když si dalších 41 studentů nebylo jistých – tato informace se opakovala u jedné z dalších otázek, kde 46 respondentů potvrdilo, že si nejsou jistí, zda jejich vysoká škola nějaké kroky provedla. U obou těchto možností byl největší počet hlasů zaznamenán u studentů Vysoké školy ekonomické. Tento fakt vypovídá o tom, že žáky buď problematika společenské odpovědnosti nezajímá natolik, aby si tyto informace vyhledávali či všímali, když se jim naskytne, anebo jejich vysoké školy dostatečně neinformují o provedených krocích.

To, že školy nabídly svým studentům psychologické poradenství, byla respondenty nejčastěji zaznamenaná akce škol na pomoc ukrajinským studentům. Důvodem, proč byla zrovna tato akce respondenty nejvíce vnímaná, může být otevřenost a možnost využití i ostatními studenty, na které mohla mít krize vliv i když nebyli přímou součástí, či předpoklad, že každá z vybraných vysokých škol nabízela psychologické poradenství ještě před krizí.

## **5.2 Zasazení výsledku výzkumu do problematiky CSR**

V praktické části této práce byla zkoumána aktivita prováděná v rámci společenské odpovědnosti vysokých škol Univerzita Karlova, Vysoká školy ekonomická v Praze a Česká zemědělská univerzita. Zároveň byl do tohoto zkoumání zaveden prvek kroků, které byly školami provedeny v rámci probíhající krize na Ukrajině. Společenská odpovědnost a její aktivity byly v literární části této práce mimo jiné rozdělené na ekonomické, enviromentální, etické a filantropické. Aktivity ekonomické odpovědnosti provádějí všechny probírané vysoké školy v rámci plnění Třetí role spolu s poskytováním vzdělání a prováděním výzkumu a spolupracují s neziskovým sektorem – zároveň také Univerzita Karlova a Česká zemědělská univerzita přispívají k naplnění této Třetí role zakládáním spin-off podniků. Česká zemědělská univerzita dále vzdělává stávající a vedoucí pracovníky v řízení neziskových organizací.

V rámci enviromentální odpovědnosti Univerzita Karlova vytváří projekty na rozvoj regionu a spolu s Českou zemědělskou univerzitou realizují aktivity v rámci ekologie a ochrany

životního prostředí. Česká zemědělská univerzita také každoročně vypisuje soutěž pro studenty se zaměřením na podporu udržitelnosti kampusu vysoké školy.

Etickou i filantropickou odpovědnost školy plní skrze výuku svých studentů ohledně problematiky CSR, také vypisují bakalářské a diplomové práce na témata související se společenskou odpovědností, poskytují psychologické i profesní poradenství svým zaměstnancům i studentům, pomáhají handicapovaným studentům a poskytují benefity pro zaměstnance mimo jiné i ve formě pořádání kulturních a společenských akcí. Univerzita Karlova vytváří prevenci proti negativním jevům (drogy, návykové látky). V souvislosti s krizí na Ukrajině všechny tři vysoké školy podnikly kroky za účelem pomoci uprchlíkům i Ukrajinským studentům.

Dle odpovědí od studentů vybraných vysokých škol je preferováno, když školy podnikají kroky v souladu se společenskou odpovědností. Důležitou součástí je tyto kroky náležitě prezentovat a informovat o nich, aby se mohli studenti a případně široká veřejnost zapojit, pokud je to možné, a aby tyto skupiny lidí měli povědomí o tom, že právě tyto organizace se angažují v činnostech společenské odpovědnosti. Právě toto povědomí může být jedním z přínosů ve formě vytváření dobrého jména, budování reputace, ocenění u stávajících partnerů a může to být faktor, podle kterého si vysokou školu vyberou budoucí vysokoškolští studenti. V souvislosti s krizí na Ukrajině a kroky, které školy podnikly za účelem pomoci lidem touto krizí postiženým, je v zájmu škol být transparentní o provedené pomoci – pro budoucí vysokoškolské studenty ze zahraničí to může být jeden z faktorů pro výběr právě takové vysoké školy.

### **5.3 Návrhy vedoucí ke zlepšení CSR**

Z předchozích kapitol je patrné, že všechny tři vybrané vysoké školy jsou aktivní v oblasti společenské odpovědnosti a zároveň podnikly kroky vedoucí ke zlepšení situace související s krizí na Ukrajině. Zaměstnanci z vybraných vysokých škol potvrdili, že informace o CSR předávají svým studentům jak ve vyučování samotném, tak pomocí dostupných témat bakalářských a diplomových prací. Dále také potvrdili spolupráci s neziskovým sektorem a dbaní o pohodlí a obecnou spokojenost svých studentů i ostatních zaměstnanců. Nicméně i přes to velký podíl studentů (dle dotazníkového šetření) neznalo definici společenské

odpovědnosti a obdobně velká část studentů nezaznamenala, zda jimi navštěvovaná vysoká škola provedla kroky na pomoc Ukrajině.

V současnosti se klade velký důraz na řešení problémů souvisejících se společenskou odpovědností – ať už se jedná o čím dál častěji probírané téma klimatické krize a péče o životní prostředí, dodržování lidských práv a svobod či dbaní o dobré vztahy mezi zainteresovanými stranami společnosti. Nepochybně tento zájem o problematiku CSR zvýšila právě i krize na Ukrajině a vlna solidarity mnoha organizací a škol, která se následně zvedla.

S ohledem na současné dění a obecně vědění, že se nacházíme v době technologického rozkvětu, je větší část následujících návrhů mířená převážně přes internetové technologie. Výhodou návrhů v tomto odvětví mohou být mimo jiné i předpokládané nízké náklady na provedení. Vybrané vysoké školy mají buď dlouhodobé spolupráce s externími agenturami, které jim vytváří webové prostředí – např. Univerzita Karlova využívá služeb agentury NETservis s. r. o. (Hájek, 2018) – anebo se na vývoji webových stránek podílí přímo zaměstnanci školy a jejich týmy, jako je tomu například na Vysoké škole ekonomické (VŠE, 2018).

Předpokládá se tedy, že většina studentů i zaměstnanců školy jsou aktivní na internetu a dle toho byly vytvořeny následující návrhy:

### **1. Úprava webových stránek**

Univerzita Karlova, Vysoká škola ekonomická i Česká zemědělská univerzita používají své webové stránky jako zdroj informací o svém společensky odpovědném chování. Nicméně s ohledem na fakt, že se na zmíněných webových stránkách informuje i o všech ostatních aktivitách, tak je v zájmu škol zaměřit se na přehlednost a stručnost těchto informací. V současnosti je velmi důležité dbát také na modernizaci a přívětivé uživatelské prostředí webových stránek včetně zaměření se na funkčnost na mobilních zařízeních.

Pro lepší přehlednost a dohledatelnost je také doporučeno mít vytvořenou konkrétní sekci na texty související s problematikou společenské odpovědnosti – z probíraných



vysokých škol má tuto záložku na svých webových stránkách Česká zemědělská univerzita v Praze (2024d). V tomto případě by se tedy jednalo o minimální zásah do struktury webových stránek, lze tedy očekávat minimální náklady ze strany vývojářů grafiků upravující tyto stránky.

## **2. Aplikace na mobilní zařízení**

Velký úspěch u studentů by mohly mít mobilní aplikace – současným trendem je vyhledávání veškerého obsahu na mobilních zařízeních. Nabízí se tedy pohodlnější cesta než často neaktualizované uživatelské rozhraní webových stránek pro mobilní zařízení, a to přímé aplikace škol, která by obsahovala rozcestníky dle aktivit škol, kalendář s nadcházejícími akcemi, odkazy na finanční či materiální sbírky pro ukrajinské uprchlíky apod. Tyto aplikace by mohly své uživatele upozornit na nové příspěvky v moment jejich přidání, tudíž studenti by se mohli pomocí jediného kliknutí dozvědět nejnovější informace. Univerzita Karlova a Česká zemědělská univerzita tyto aplikace již mají, nicméně dle nízkých hodnocení lze usoudit, že těmto aplikacím není školami věnováno tolik času jako například webovým stránkám.

Náklady na vývoj mobilních aplikací se liší dle jejich obsahu a doby vývoje, tudíž tento návrh s sebou přináší více nákladů než například návrh předchozí. Například pokud by byla potřeba pro vývoj mobilní aplikace kontaktovat externího dodavatele, tak dle slov Jany Markové z agentury vyvíjející mobilní aplikace Inited Solutions (2024) se mohou náklady na takovou aplikaci pohybovat okolo 600 000 Kč za vytvoření.

## **3. Propagace Instagramových profilů**

Jak již bylo zmíněno dříve, všechny probírané vysoké školy vlastní Instagramové profily. Na těchto profilech lze pozorovat velkou aktivitu v rámci každodenního přidávání příspěvků. Právě na svých Instagramových profilech všechny tři školy (ať už více či méně) v roce 2022 velmi rychle reagovali na krizi na Ukrajině. Právě na této platformě byly sdíleny sbírky a informace pro ty studenty, kteří v těžkém čase měli zájem jakkoliv pomoci zasaženým skupinám. Informace sdílené na těchto profilech jsou velmi přehledné, stručné a dobře pochopitelné. Tudíž se dá

předpokládat, že ti studenti, kteří na této sociální platformě působí a Instagramový profil své školy sledují, se většinu informací o dění školy dozvídají právě tam.

Předpokládá se, že k hlavní komunikaci školy se svými studenty je používán převážně školní e-mail, který však může být často nepřehledný s obsahem dlouhých textů. Sociální sítě mohou být v tomto ohledu výhodou díky své přehlednosti a vysoké návštěvnosti. Dále je také výhodou, že různé fakulty mohou mít své vlastní profily na sociálních sítích, tudíž studenti v případě zájmu mohou sledovat dění pouze na těchto konkrétních profilech, které stále mohou sdílet aktivity v oblasti CSR. Tento návrh je také velmi výhodný z hlediska nákladů – jedná se o sdílení zmíněných Instagramových profilů například vložení jejich odkazu do školních e-mailů.

#### **4. Studentské konference**

Dle informací sdílených na jejich webových stránkách všechny tři probírané vysoké školy pořádají konference pro studenty. Univerzita Karlova se zaměřuje převážně na vědecké konference, které jsou pořádány lékařskými fakultami. Vysoká škola ekonomická v Praze své konference také pořádá z centra vědy a výzkumu a většinou se zabývají tématy z finanční oblasti. I Česká zemědělská univerzita dělí své konference podle fakult, které je pořádají.

Všechny tři školy také pořádají CSR konference. Možným návrhem by však mohly být pravidelné konference pořádané v neutrálním prostředí (takovým prostředím je míněno jiné, než ve vlastnictví jedné ze škol), které by spojily všechny tři vysoké školy a jejich studenty v rámci studentské konference, jejíž hlavní a jediné zaměření by byla problematika společenské odpovědnosti škol v současnosti. Výhodou takových konferencí by mohlo být zmíněné pomyslné spojení účastníků se škol a jejich studentů. Tito studenti by tedy měli možnost sdílet své znalosti a nápady s vrstevníky jiných škol. Možnost působit v takové komunitě by potenciálně mohla probudit v jejích členech motivaci dále rozvíjet své znalosti v oblasti CSR. Dále by spojení více vysokých škol pravděpodobně vyústilo ve vysokou návštěvnost, přičemž by v takovém uskupení bylo možné pořádat různé sbírky například na pomoc Ukrajině. Náklady na tento návrh jsou předpokládány vyšší z důvodu hledání neutrálního zázemí, tedy uhrazení pronájmu za tento prostor.

Součástí tohoto návrhu, resp. jeho předchůdcem, by mělo být zjištění, zda by byl o takovou konferenci zájem mezi studenty: takový sběr informací by mohl být proveden pomocí dotazníku rozeslaného na všechny zmíněné vysoké školy či veřejnou online peticí, kam by mohli studenti zapsat svůj hlas v případě zájmu. Dle Kataríny Brezovské z Českého rozhlasu (2024) v České republice přibývá zahraničních studentů a přibližně polovina z nich poté v České republice i zůstane – i pro tyto studenty by tedy možnost zapojit se do studentské konference zabývající se problematikou CSR mohla být přínosná.

## **5. Kontinuální projev podpory zainteresovaným stranám v oblasti CSR**

Tento návrh je jako jediný mířen převážně pro Vysokou školu ekonomickou v Praze. V jedné z otázek z dotazníkového šetření pro studenty bylo zjištěno, že většinou část těch studentů, kteří neví, zda jejich vysoká škola podnikla kroky na pomoc Ukrajině, tvořili studenti právě z VŠE. Na rozdíl od Univerzity Karlovi a České zemědělské univerzity byl na Instagramovém profilu VŠE k dohledání pouze jediný příspěvek související s pomocí pro Ukrajinu a na webových stránkách VŠE byly k dohledání poslední příspěvky ke stejnému tématu pouze z roku 2022.

Je potřeba zmínit, že není povinností vysokých škol sdílet například vytvořené sbírky či informace ohledně probíhající krize, nicméně je možné, že právě toto je důvod, proč většina studentů nezaznamenala, zda jejich vysoká škola provedla nějaké kroky. Lze však předpokládat, že v případě očividného zájmu školy o probíhající společenský problém – ať už by se jednalo pouze o sdílení nápomocných informací či sbírek, nebo by škola například zmíněné sbírky přímo pořádala (což je jistě náročnější, než o nich pouze informovat) – by studenti mohli tento fakt sdílet s ostatními, například budoucími studenty vysoké školy. Právě tato informace může ovlivnit rozhodnutí budoucích studentů při výběru vysoké školy. Respondent z VŠE sice ve výše shrnutém dotazníku nezvolil možnost „Snaha o přilákání nových studentů“ jako důvod proč se škola chová společensky odpovědně, nicméně respondent vybral možnost „Zlepšení image školy“, což v současnosti úzce souvisí s pomocí uprchlíkům a studentům z Ukrajiny.

Návrhem by tedy v tomto případě bylo dedikované sdílení informací ohledně pomoci uprchlíkům z Ukrajiny – konkrétně jsou myšlena například místa dostupná k ubytování pro uprchlíky, existující finanční či materiální sbírky či informace míněné přímo pro ukrajinské studenty. Tento návrh by ve své podstatě nevyžadoval vytváření akcí přímo školou – v tomto případě se jedná pouze o podstatu sdílení informací, a tudíž i náklady by mohly být nulové.

## 6 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo přiblížení problematiky společenské odpovědnosti na vysokých školách v České republice, konkrétně v Praze. Byli vybrány tři vysoké školy – Univerzita Karlova, Vysoká škola ekonomická v Praze a Česká zemědělská univerzita – přičemž bylo provedeno dotazníkové šetření jak se zaměstnanci, tak studenty vybraných vysokých škol. Následně bylo cílem přednést potenciální návrhy aktivit pro zlepšení CSR těchto vysokých škol.

První dotazníkové šetření bylo provedeno se třemi zaměstnanci třech vybraných vysokých škol. Tento dotazník byl modifikovanou verzí dotazníku z disertační práce paní docentky Kvasničkové Stanislavské z roku 2013. Obsah tohoto dotazníku byl zaměřen na aktivity, které vysoké školy provádějí v rámci společenské odpovědnosti, jejich důvody vedoucí k provádění těchto aktivit a co je jejich motivací v takovém chování pokračovat. Modifikací tohoto dotazníku byly možnosti k vybrání související s krizí na Ukrajině – respondenti byli dotázáni, zda provedli nějaké kroky na pomoc Ukrajině či zda je tato krize přiměla ke společensky odpovědnému chování.

Druhé dotazníkové šetření bylo odesláno studentům Univerzity Karlovi, Vysoké školy ekonomické v Praze a České zemědělské univerzity. Tento dotazník korespondoval s prvním: otázky byly zaměřeny na společenskou odpovědnost, jak ji studenti vnímají, jestli ji znají a zda si jsou vědomi společensky odpovědných aktivit, které jejich vysoké školy podnikají.

Závěrem bylo zjištěno, že vybrané vysoké školy jsou společensky odpovědné a podnikají kroky k neustálému zlepšování této odpovědnosti. Tyto kroky se týkají jak zaměstnanců a veřejnosti, tak studentů – poslední dva roky, kdy probíhá válka na Ukrajině, jsou toho důkazem. Univerzita Karlova, Vysoká škola ekonomická v Praze i Česká zemědělská univerzita provozují Univerzitu třetího věku, vyučují předměty jejichž obsahem je mimo jiné problematika CSR, spolupracují s neziskovým sektorem a poskytují benefity pro své zaměstnance podporováním jejich dalšího vzdělávání a pořádání společenských akcí.

Vybrané vysoké školy také projevily ochotu a snahu pomoci uprchlíkům i ukrajinským studentům: byly vytvářeny finanční i materiální sbírky, bylo nabídnuto ubytování i stipendia ke studiu pro ty, kteří byli přinuceni opustit Ukrajinu a pro všechny studenty bylo dostupné psychologické poradenství.

Dále bylo potvrzeno, že většina studentů chápe pojem společenská odpovědnost a uvědomuje si její důležitost v dnešní společnosti. Téměř 70 % z celkového počtu respondentů však pojem CSR neznala, dokud jim nebyl pomocí odstavce u otázky vysvětlen či připomenut. Dále většina dotázaných odsouhlasila, že je důležité, aby se vysoké školy podílely na řešení společenských problémů. Zároveň však velická část dotázaných prozradilo, konkrétně 41 studentů ze 109, že si nejsou jistí, zda jejich vysoká škola provedla nějaké kroky ke zlepšení situace související s krizí na Ukrajině – většinu těchto studentů tvořili respondenti z Vysoké školy ekonomické. Dle webových stránek této školy a jejich Instagramového profilu byly poslední příspěvky související s Ukrajinou přidány v roce 2022.

Návrhy na opatření, která by mohla zlepšit povědomí studentů o společenské odpovědnosti, byly převážně z technologické a internetové oblasti: v současnosti je převážná část studentů aktivní na sociálních sítích na počítačích či mobilních zařízeních. Z toho důvodu byla navrhována modernizace webových stránek se zaměřením na funkční uživatelské prostředí i na mobilních zařízeních, dále dbaní na propagaci Instagramových profilů, které v současnosti studenti sledují spíše, než např. e-mail. V neposlední řadě byl proveden návrh na vytvoření konkrétních mobilních aplikací pro každou z vybraných škol – dvě z těchto aplikací již existují (konkrétně pro Českou zemědělskou univerzitu a Univerzitu Karlovu), nicméně dle jejich hodnocení jejich funkčnost není spolehlivá.

Krise na Ukrajině svým způsobem ukázala, jak důležitá společenská odpovědnost ve své podstatě je. Lze tedy shrnout, že společenská odpovědnost vybraných vysokých škol je na vysoké úrovni, a právě tyto školy byly v rozhodující moment schopny se semknout a pomoci nespočtu lidem.

## 7 Seznam použitých zdrojů

- ASOCIACE SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI. *Summit OSN schválil nové cíle udržitelného rozvoje*. [online]. Asociace společenské odpovědnosti, 2015. [cit. 2022-9-19]. Dostupné z: <https://www.spolecenskaodpovednost.cz/summit-osn-schvalil-nove-cile-udrzitelneho-rozvoje/>
- ASQ. *What is ISO 26000 – Guidance on social responsibility* [online]. ASQ, 2023. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://asq.org/quality-resources/iso-26000>
- BLAŽEK, L. – DOLEŽALOVÁ, K. – KLAPALOVÁ, A. *Společenská odpovědnost podniků*. Brno: Centrum výzkumu pro konkurenční schopnosti české ekonomiky, 2005. 24 s. ISSN: 1801-4496
- BOWEN, H. R. *Social Responsibilities of the Businessman*. Harper & Brothers, 1953. 276 s. ISBN: 9781609381967
- BREZOVSKÁ, K. *V Česku přibývá zahraničních studentů. Má to pozitivní vliv na ekonomiku i demografii* [online]. Český rozhlas, Radio Prague International, 2024. [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://cesky.radio.cz/v-cesku-pribyva-zahranicnich-studentu-ma-pozitivni-vliv-na-ekonomiku-i-8810307>
- BUREŠOVÁ, K. *Ukrajínští vysokoškoláci, kteří uprchli před válkou, zůstávají a nastupují k dlouhodobému studiu* [online]. ČT24, 2022. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/ukrajinsti-vysokoskolaci-kteri-uprchli-pred-valkou-zustavaji-a-nastupuji-k-dlouhodobemu-studiu-19333>
- CAMBRIDGE DICTIONARY. *Greenwashing* [online]. Cambridge university press & Assessment, 2024. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/greenwashing>
- CARROLL, A. B. *Corporate Social Responsibility – Evolution of a Definitional Construct*. In *Business and Society*, September 1999. Vol. 38. No. 3.

- CARROLL, A. B. *The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholder*. Business Horizons [online]. 1991.
- CASTILLA-POLO, F. – LICERÁN-GUTIÉRREZ, A. – RUIZ-RODRÍGUEZ, M. *The adoption of corporate social responsibility active learning methodology with management accounting students* [online]. The International Journal of Management Education, 2022.
- COULTER, M. – ROBBINS, S. *Management*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. ISBN: 8024704951.
- CSR PORTAL. *Společenská odpovědnost firem v České republice* [online]. CSR Portal, 2012. [cit. 2022-09-20. Dostupné z: <http://www.csportal.cz/cz/spolecenska-odpovednost-firem/spolecenska-odpovednost-v-ceske-republice/spolecenska-odpovednost-firem-v-ceske-republice>
- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA. *2024 – Ideathon* [online]. ČZU, Odpovědně a udržitelně, 2024c. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://csr.czu.cz/cs/r-15108-nase-aktivity/r-15111-czu-campus-sustainability-challenge/r-20062-2024-ideathon>
- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA. *Aktuality CSR* [online]. ČZU, Odpovědně a udržitelně, 2024d. [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://csr.czu.cz/cs/r-15107-aktuality-csr>
- ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA. *CSR konference* [online]. ČZU, Odpovědně a udržitelně, 2024b. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://csr.czu.cz/cs/r-15108-nase-aktivity/r-13688-csr-konference#:~:text=C%C3%ADlem%20CSR%20Konference%20%C4%8CZU%20je,nezbytn%C3%BDm%20v%C3%BDchodiskem%20udr%C5%BEiteln%C3%A9ho%20fungov%C3%A1n%C3%AD%20spole%C4%8Dnosti>



ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA. *O nás* [online]. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2024a. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: [https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu#:~:text=%C4%8Cesk%C3%A1%20zem%C4%9Bd%C4%9Blsk%C3%A1%20univerzita%20v%20Praze%20je%20ve%C5%99ejnou%20vysokou%20%C5%A1k%20olou%20\(podle,ve%20stru%C4%8Dnosti%20n%C4%9Bkolik%20nejd%C5%AFle%C5%BEit%C4%9Bj%C5%A1%C3%ADch%20dat](https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu#:~:text=%C4%8Cesk%C3%A1%20zem%C4%9Bd%C4%9Blsk%C3%A1%20univerzita%20v%20Praze%20je%20ve%C5%99ejnou%20vysokou%20%C5%A1k%20olou%20(podle,ve%20stru%C4%8Dnosti%20n%C4%9Bkolik%20nejd%C5%AFle%C5%BEit%C4%9Bj%C5%A1%C3%ADch%20dat).

DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS. *The 17 Goals* [online]. United Nations, 2024. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://sdgs.un.org/goals>

EDU.CESKATELEVIZE.CZ. *Válka na Ukrajině* [online]. Česká televize, 2024. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://edu.ceskatelevize.cz/namet/valka-na-ukrajine>

FERRELL, O. C., MAIGNAN, I., HULT, G. *Corporate citizenship: Cultural antecedents and business benefits* [online]. Journal of the Academy of Marketing Science, 1999. [cit. 2022-09-16]. Dostupné z: <https://psycnet.apa.org/record/1999-11859-005>

FRANC, P. – NEZHYBA, J. – HEYDENREICH, C. *Když se bere společenská odpovědnost vážně*. 1. vyd. Brno: Ekologický právní servis, 2006. ISBN: 80-86544-08-7

FRIEDMAN, Milton. FRIEDMAN, Rose. *Capitalism and freedom*. Chicago: University of Chicago Press, 1982, xi, 202 p., ISBN 02-262-6400-9.

HÁJEK, V. *Univerzita Karlova představuje univerzitní web v nové struktuře i grafice* [online]. Univerzita Karlova, 2018. [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://cuni.cz/UK-4991.html>

JEŽEK, F. – MATĚJŮ, P. *Bílá kniha terciálního vzdělávání* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Praha, 2008. [cit. 2022-09-21].

JONES, David. *Společensky odpovědné chování se firmám vyplácí*. 1. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN: 978-80-7261-269-7.

KASLOVÁ, A. *Společenská odpovědnost* [online]. VŠE, Fakulta podnikohospodářská, 2019. [cit. 2023-03-04]. Dostupné z: <https://fph.vse.cz/o-fakulte/seznameni/profil-fakulty/spolecenska-odpovednost/>

KAŠPAROVÁ, K. – KUNZ, V. *Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. 159 s. Management. ISBN 978-80-247-4480-3.

KUNZ, V. *Společenská odpovědnost firem*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3983-0.

KVASNIČKOVÁ STANISLAVSKÁ, L. *Společenská odpovědnost vysokých škol v České republice*. Praha 2013. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Katedra řízení. Vedoucí práce doc. Ing. Jaromír Štůsek, CSc.

MARKOVÁ, J. *Cena vývoje mobilní aplikace 2024* [online]. Inited Solutions, 2024. [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://inited.cz/blog/na-cem-zavisi-cena-za-vyvoj-mobilni-aplikace/>

MŠMT. *Ukrajina – informace pro oblast VŠ* [online]. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2022. [cit. 2022-09-21]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/valka-na-ukrajine-informace-pro-oblast-vs-1>

NEJATI, M., et al. *Corporate social responsibility and universities: A study of top 10 world universities website*. African Journal of Business Management Vol. 5, 2011. ISSN: 1993-8233

NEŠPOROVÁ, M., SCHMIDT, H. a kol. *Firemní dobrovolnictv*. Kolektiv autorů. Napříč společenskou odpovědností firem. Kladno: AISIS, 2005. ISBN: 80-239-6111-x.

OSN – UNITED NATIONS GLOBAL COMPACT. *Corporate Sustainability in The World Economy* [online]. OSN, 2014. [cit. 2022-09-20]

- PAVLÍK, M. – BĚLČÍK, M. a kol. *Společenská odpovědnost organizace: CSR v praxi a jak s ním dál*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 169 s. Management. ISBN 978-80-247-3157-5.
- PEXOVÁ, A. *Děni na Ukrajině není českým studentům lhostejné, pomáhají i ze zahraničí* [online]. Generace 20, magazín studentů VOŠP, 2022. [cit. 2022-09-21]. Dostupné z: <https://www.generace20.cz/domaci/deni-na-ukrajine-neni-ceskym-studentum-lhostejne-pomahaji-i-ze-zahranici>
- PORTER, M. – KRAMER, M. *Creating Shared Value* [online]. Harvard Business Review, 2011. [cit. 2022-09-18]. Dostupné z: <https://www.communitylivingbc.ca/wp-content/uploads/2018/05/Creating-Shared-Value.pdf>
- PROKOPOVÁ, L. *Válečný útok na Ukrajinu – dva roky poté* [online]. Česká zemědělská univerzita v Praze, 2024. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.czu.cz/cs/r-7229-aktuality-czu/vypuknuti-valecneho-utoku-na-ukrajinu-dva-roky-pote.html>
- PRSKAVCOVÁ, M. et al. *Společenská odpovědnost firem, lidský kapitál, rovné příležitosti a enviromentální management s využitím zahraničních zkušeností*. Technická univerzita v Liberci, 2008. ISBN: 978-80-7372-436-8.
- PUTNOVÁ, A. – SEKNIČKA, P. *Etické řízení ve firmě*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN: 978-80-2471-621-3.
- RASCHE, A. – MORSING, M. – MOON, J. *Corporate Social Responsibility*. 1. vyd. Copenhagen Business School, 2017. ISBN: 978-81-107-1148-6.
- REGNEROVÁ, M. – HES, A. *Společenská odpovědnost firmy a spotřebitel* [online]. Vědecký časopis Fakulty ekonomické ZČU v Plzni, 2011. [cit. 2022-09-21]
- REICH, R. *Supercapitalism (The transformations of business, democracy and everyday life)*[online]. Society and Business Review, 2007. [cit. 2022-09-19]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/20752805>

SOMMERAUEROVÁ, D. – CHOCHOLÁČ, J. *Společenská odpovědnost organizace z pohledu společnosti poskytující expresní kurýrní služby: interpretativní případová studie*. [online]. Pernal contacts, 2020. [cit. 2022-09-19]. Dostupné z: <https://pernerscontacts.upce.cz/index.php/perner/article/view/1647>

TETŘEVOVÁ, L. – MIDTTUN, A., a kol. *Moderní trendy společenské odpovědnosti firem, univerzit a municipalit*. Praha: Grada, 2022. ISBN: 978-80-7560-418-7.

TETŘEVOVÁ, Liběna a kol. *Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví*. 1. vyd. Praha: Grada, 2017. 159 s. Management. ISBN 978-80-271-0285-3.

UNIVERZITA KARLOVA. *Univerzita Karlova* [online]. Univerzita Karlova, odbor vnějších vztahů, 2023. [cit. 2024-03-04]. Dostupné z: <https://cuni.cz/uk-4.html#:~:text=Univerzita%20Karlova%20byla%20zalo%C5%BEena%20v,mezi%20250%20nejlep%C5%A1%C3%ADch%20sv%C4%9Btov%C3%BDch%20univerzit.>

VĚDAVÝZKUM.CZ. *Česká věda vyjadřuje solidaritu s Ukrajinou* [online]. Portál Vědavýzkum.cz, 2022. [cit. 2022-09-21]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/ze-zahranici/ze-zahranici/ceska-veda-vyjadruje-solidaritu-s-ukrajinou>

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *O VŠE* [online]. Vysoká škola ekonomická v Praze, PR oddělení, 2023. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/informace-o-vse/profil-skoly/vysoka-skola-ekonomicka-v-praze/>

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *VŠE spustila nové webové stránky* [online]. Vysoká škola ekonomická v Praze, PR oddělení, 2018. [cit. 2024-03-19]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/zpravodaj/vse-spustila-novy-web/>

ZADRAŽILOVÁ, Dana. *Společenská odpovědnost podniků: transparentnost a etika podnikání*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2010, xix, 167 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-192-5.

ZADRAŽILOVÁ, Dana. *Udržitelné podnikání*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2011. 142 s.  
Ekonomie a obchod. ISBN 978-80-245-1833-6.

## 8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

### 8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1	Znalost pojmu CSR u studentů vybraných vysokých škol .....	34
Obrázek 2	Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Máte pocit, že je Vaše vysoká škola společensky odpovědná?“ .....	35
Obrázek 3	Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Měly by se podle Vás vysoké školy soustředit či podílet na řešení společenských problémů?“ .....	36
Obrázek 4	Způsoby, jakými by se dle studentů měly vysoké školy podílet na řešení společenských problémů.....	37
Obrázek 5	Důvody proč by se dle studentů vysoké školy neměly zabývat společenskou odpovědností.....	39
Obrázek 6	Důvody proč se dle studentů vysoké školy chovají společensky odpovědně	40
Obrázek 7	Míra souhlasu/nesouhlasu s tvrzením „Je důležité, aby se vysoká škola chovala společensky odpovědně.“ .....	41
Obrázek 8	Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Vnímáte, že se krize na Ukrajině dotkla Vaší vysoké školy?“ .....	42
Obrázek 9	Souhrn odpovědí studentů na otázku: „Podnikla Vaše vysoká škola kroky ke zlepšení situace související s krizí na Ukrajině?“ .....	43
Obrázek 10	Kroky, které vysoké školy podnikly ke zlepšení situace související s válkou na Ukrajině a byly zaznamenány studenty .....	44
Obrázek 11	Zařazení respondentů do věkových kategorií .....	47
Obrázek 12	Rozdělení respondentů dle typu a ročníku studia.....	48

## 8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1	Výčet aktivit společenské odpovědnosti na vysokých školách .....	29
Tabulka 2	Důvody pro vybrané vysoké školy chovat se společensky odpovědně .....	31
Tabulka 3	Důvody proč se vybrané vysoké školy nechovají více společensky odpovědně.....	32
Tabulka 4	Faktory vedoucí k rozvoji společenské odpovědnosti na vysokých školách v ČR.....	33

## Přílohy

### Příloha A: Modifikovaný dotazník od autorky Kvasničkové Stanislavské (2013)

1. Označte, prosím, Vaši míru souhlasu/nesouhlasu s následujícím tvrzením: „Naše vysoká škola je společensky zodpovědná“

- Ano
- Ne
- Nevím

2. Označte, prosím, Vaši míru souhlasu/nesouhlasu s následujícími tvrzeními, kde 1 znamená silný nesouhlas a 6 silný souhlas:

- „Společenská odpovědnost je součástí Třetí role vysokých škol.“

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- „Vysoké školy by se měly kromě vzdělávání a výzkumu angažovat i ve prospěch společnosti, v níž působí.“

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

- „Společenská odpovědnost vysokých škol představuje etické chování škol ve vzdělávání a výzkumu, v aktivitách školy ovlivňujících životní prostředí a zvýšení angažovanosti v současných problémech regionu či společnosti.“

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

3. Které aktivity společenské odpovědnosti na Vaší škole realizujete?

- Spolupracujeme s neziskovým sektorem
- Vzděláváme stávající nebo vedoucí pracovníky v řízení neziskových organizací
- Provozujeme Univerzitu třetího věku
- Provozujeme Kurzy celoživotního vzdělávání vytvářené ve spolupráci s úřadem práce a krajským úřadem
- Provozujeme rekvalifikační kurzy vytvářené ve spolupráci s úřadem práce a krajským úřadem
- Provozujeme poradenské služby (psychologické, profesní)
- Pomáháme handicapovaným studentům
- Poskytujeme benefity pro zaměstnance



- Podporujeme další vzdělávání zaměstnanců
- Pořádáme kulturní a společenské akce pro zaměstnance
- Zakládáme spin-off podniky
- Realizujeme projekty zaměřené na rozvoj regionu
- Vytváříme prevenci proti negativním jevům (drogy a jiné návykové látky)
- Nabízíme program pohybových aktivit pro širokou veřejnost
- Realizujeme ekologické aktivity – šetrnost k životnímu prostředí
- Vyučujeme předměty a vypisujeme témata BP a DP související s tématy jako je ekologická gramotnost, udržitelný rozvoj, společenská odpovědnost apod.
- Realizovali jsme opatření související s válkou na Ukrajině (např. nabídli pomoc ukrajinským studentům, nabídli dočasné ubytování ukrajinským studentům)
- Žádné aktivity společenské odpovědnosti nerealizujeme
- Jiná

4. Co Vaši školu přimělo chovat se společensky odpovědně?

- Eticko-morální důvody (vnitřní přesvědčení vedení školy)
- Snaha o zlepšení vztahů s veřejností
- Snaha o zvýšení loajality zaměstnanců
- Snaha o pomoc rozvoji komunity, ve které působíme
- Snaha o zlepšení image školy
- Snaha o přilákání studentů
- Snaha o přilákání zaměstnanců
- Přiměl nás k tomu tlak z vnějšku
- Přiměla nás k tomu situace na Ukrajině
- Jiná

5. Proč se vaše vysoká škola nechová více společensky odpovědně?

- Nedostatek finančních prostředků
- Nedostatek pracovníků
- Nedostatek znalostí a dovedností v této oblasti
- Nezájem vedení školy o tuto oblast
- Nezájem zájmových skupin (studenti, stát, podniky atd.) o tuto oblast
- Nejsou z toho žádné uplatitelné výsledky
- Považujeme naše aktivity v oblasti společenské odpovědnosti za dostatečné
- Jiná

6. Které faktory podle Vás mohou přispět k rozvoji společenské odpovědnosti na vysokých školách v ČR?
- Změna legislativy
  - Příznivé finanční aspekty spojené s realizací společensky odpovědných aktivit
  - Finanční zvýhodnění při rozdělování finančních prostředků státem
  - Zapracování kritéria úrovně společenské odpovědnosti v organizaci při žádosti o externí finanční podporu
  - Zvýšený zájem ze strany zájmových skupin (studenti, zaměstnanci atd.) o tuto problematiku
  - Jiná
7. Jakým způsobem informujete své zaměstnance a širokou veřejnost o svém odpovědném chování?
- Webové stránky
  - Intranet
  - Školní noviny
  - Nástěnky
  - Výroční zprávy
  - Porady
  - Neinformujeme vůbec
  - Jiná

## **Příloha B: dotazník pro studenty vybraných vysokých škol na téma společenské odpovědnosti**

1. Pojem společenská odpovědnost (z anglického Corporate Social Responsibility – CSR) je chápán jako dobrovolný závazek firem chovat se v rámci svého fungování odpovědně k prostředí i společnosti, ve které podnikají, tedy chovat se seriózně k zákazníkům a partnerům, starat se o své pracovníky, chránit životní prostředí atd. Toto chování poté napomáhá ke zlepšení reputace firmy a zvýšení důvěryhodnosti, případně konkurenceschopnosti.

Je Vám jasný význam pojmu společenská odpovědnost? \*

- Ano
- Ne
- Význam pojmu společenská odpovědnost jsem již znal/a.

2. Máte pocit, že je Vaše vysoká škola společensky odpovědná? \*

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne
- Nevím/Nedokážu posoudit

3. Měly by se podle Vás vysoké školy soustředit či podílet na řešení společenských problémů? \*

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

4. Pokud ano, jak by se podle Vás měly vysoké školy soustředit či podílet na řešení společenských problémů?

Pokud jste v předchozí otázce zvolil/a odpověď „Ne“ či „Spíše ne“, nyní prosím na tuto otázku neodpovídejte.

*Souvisí s otázkou č. 3. Vyberte jednu nebo více odpovědí.*

- Snažit se o ochranu životního prostředí
- Zlepšovat pracovní prostředí svým zaměstnancům/studentům
- Nabízet poradenství svým zaměstnancům/studentům
- Pomáhat státu pomocí nabízení svých studentů jako dobrovolníků

- Finančně pomáhat/sponzorovat
  - Jinak
5. Pokud ne, proč se domníváte, že by se vysoké školy neměly soustředit či podílet na řešení společenských problémů?

Pokud jste v předchozí otázce zvolil/a odpověď „Ano“ či „Spíše ano“, nyní prosím na tuto otázku neodpovídejte.

*Souvisí s otázkou č. 3. Vyberte jednu nebo více odpovědí.*

- Neplyne z toho žádný užitek
  - Není v tom patrný žádný smysl
  - Koncept společenské odpovědnosti není pro moji vysokou školu důležitý
  - Jiná
6. Jaký je podle Vás důvod, kvůli kterému se vysoké školy chovají společensky odpovědně? \*
- Zlepšení vztahů se širokou veřejností
  - Nalákání nových studentů
  - Etické či morální důvody vedení školy
  - Zvýšení loajality zaměstnanců
  - Podpora dobrého jména školy
  - Je to jejich povinnost (součást třetí role)
  - Jiný
7. V jaké míře se ztotožňujete s tvrzením: „Je důležité, aby se vysoká škola chovala společensky odpovědně.“? \*
- Rozhodně souhlasím
  - Spíše souhlasím
  - Spíše nesouhlasím
  - Rozhodně nesouhlasím
  - Nevím/Nedokážu posoudit
8. Vnímáte, že se krize na Ukrajině dotkla Vaší vysoké školy? \*
- Rozhodně ano
  - Spíše ano
  - Spíše ne
  - Rozhodně ne

9. Podnikla Vaše vysoká škola kroky ke zlepšení současné situace související s krizí na Ukrajině? \*

- Ano
- Ne
- Nevím

10. Pokud ano, jaké kroky podnikla? \*

*Souvisí s otázkou č. 9. Vyberte jednu nebo více odpovědí.*

- Nabídla ukrajinským studentům snížené platby za pobyt na koleji
- Vyčlenila lůžka na koleji pro ukrajinské studenty
- Nabídla studentům psychologické poradenství
- Zavedla pro ukrajinské studenty informační linku
- Nabídla ukrajinským výměnným studentům možnost dlouhodobého plnohodnotného studia
- Posunula termín přijímacích zkoušek
- Nabídla ukrajinským studentům kurzy českého jazyka
- Nabídla mimořádné stipendium ukrajinským studentům
- Moje vysoká škola žádné kroky nepodnikla
- Nevím, zda má vysoká škola nějaké kroky podnikla
- Jiné

11. Jste: \*

- Muž
- Žena
- Jiné

12. Do jaké věkové kategorie se řadíte? \*

- Do 26 let
- 27-37 let
- 38-48 let
- 49 let a více

13. Uveďte, prosím, jakou vysokou školu studujete: \*

14. Uveďte, prosím, typ a ročník Vašeho studia: \*

- 1. ročník bakalářského studia
- 2. ročník bakalářského studia
- 3. ročník bakalářského studia
- 1. ročník navazujícího magisterského studia

- 2. ročník navazujícího magisterského studia
- Jiné

15. Uveďte, prosím, formu Vašeho studia: \*

- Prezenční studium
- Kombinované studium
- Jiné

16. Uveďte, prosím, Vaši národnost:

\*povinné otázky